

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociální věd

Institut politologických studií

Bakalářská práce

Adriana Benová

Kandidáti strany Lutte Ouvrière v prezidentských volbách 2007-2017

Presidential candidates of Lutte Ouvrière party in the presidential
elections 2007-2017

Praha 2018

Vedoucí práce: doc. Michel Perottino, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 29. července 2018

.....
Adriana Benová

Klíčová slova (česky)

Poloprezidentský systém, krajní levice, prezident, Lutte Ouvrière, květen 1968 ve Francii, volba prezidenta, Nathalie Arthaudová, Arlette Laguillerová, Francouzská komunistická strana, Čtvrtá internacionála, Mezinárodní komunistická strana, trockismus

Key words:

Semi-presidential system, extreme left, president, Lutte Ouvrière, presidential elections, May 1968 events in France, Nathalie Arthaud, Arlette Laguiller, French Communist Party, Forth Internationale, International communist party, trotskyism

Abstrakt (česky)

Bakalářská práce se zabývá vývojem krajní levice ve Francii se zaměřením na trockistickou stranu Dělnický boj (*Lutte ouvrière, LO*) a její kandidátky v prezidentských volbách v letech 2007-2017. Historický nástin krajní levice lze datovat od roku 1905, ale podstatné události souvisí s postavou Lva Davidoviče Trockého a jeho IV. Internacionály. Trockismus ve Francii ovlivnil mnoho krajně levicových politických stran, ale specifikum Dělnického boje spočívá v tom, že se tato strana oddělila od hlavního trockistického proudu a rozhodla se nestát se součástí Trockého IV. Internacionály. Do popředí se tyto trockistické skupiny dostaly především během společenských nepokojů v roce 1968, kdy občanská nespokojenost eskalovala.

Práce si dala za cíl kromě historického vývoje krajní levice ve Francii také analýzu prezidentských kandidatur Arlette Laguillerové a Nathalie Arthaudové v letech 2007- 2017 s cílem zodpovědět otázku, jak je možné, že tato krajně levicová trockistická strana Dělnický boj je schopná od roku 1974 každé volební období nominovat kandidátku pro prezidentskou volbu.

Abstract (in English):

The bachelor thesis deals with the development of the extreme left in France focusing on the Trotskyist Workers' Struggle (*Lutte ouvrière, LO*) and its candidates in the 2007-2017 presidential election. The historical outline of the extreme left dates back to 1905, but significant events are related to the figure of Lev Davidovich Trotsky and his Fourth International. Trotskyism in France influenced many extreme left-wing political parties, but the specificity of the Workers' Struggle lies in the separation of this party from the main Trotskyist movement and the decision not to become a part of Trotsky Forth International. The Trotskyist groups were at the forefront of the social riots in 1968, when civil dissatisfaction escalated.

In addition to the historical development of the extreme left in France, the work also sought to analyse the presidential candidates Arlette Laguiller and Nathalie Arthaud in the years 2007-2017 to answer the question of how this extreme left-wing trotskyist party Workers' Struggle is capable to nominate a candidate for the presidential election since 1974.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	FRANCOUZSKÝ POLITICKÝ A ÚSTAVNĚPRÁVNÍ KONTEXT	5
2.1	POLOPREZIDENTSKÝ SYSTÉM.....	5
2.1.1	<i>Kohabitace.....</i>	6
2.2	PREZIDENT	6
2.2.1	<i>Postavení a pravomoci prezidenta.....</i>	7
2.2.2	<i>Volba prezidenta.....</i>	8
2.2.3	<i>Způsob volby.....</i>	8
2.2.4	<i>Prezidentský mandát.....</i>	9
2.2.5	<i>Podmínky volitelnosti.....</i>	10
2.3	SHRnutí	10
3	HISTORICKÝ VÝVOJ KRAJNÍ LEVICE A ZASAZENÍ LO.....	11
3.1	KOŘENY KRAJNÍ LEVICE AŽ DO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY.....	11
3.1.1	<i>Komunistická liga</i>	11
3.1.2	<i>Mezinárodní komunistická strana.....</i>	13
3.2	TROCKISMUS BĚHEM DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY	13
3.3	POVÁLEČNÁ SITUACE AŽ DO ROKU 1968.....	14
3.3.1	<i>Lambertisté</i>	14
3.3.2	<i>Další strany vzniklé v šedesátých letech.....</i>	15
3.4	LEVICE A KVĚTEN 1968	16
3.4.1	<i>Nepokoje v Nanterre.....</i>	16
3.4.2	<i>Propuknutí událostí v květnu 1968.....</i>	17
3.4.3	<i>Zásah premiéra a prezidenta</i>	18
3.5	VÝVOJ PO ROCE 1968.....	18
3.5.1	<i>Revolucionářská komunistická mládež a Komunistická liga.....</i>	19
3.5.2	<i>Další komunistické skupiny.....</i>	19
3.5.3	<i>Shrnutí vývoje trockistických stran po roce 1968.....</i>	20
4	DĚLNICKÝ BOJ (LUTTE OUVRIÈRE).....	20
4.1	KANDIDÁTKY LO	22
4.1.1	<i>Arlette Laguillerová.....</i>	23

4.1.2	<i>Nathalie Arthaudová</i>	23
4.2	VOLBY 2007	24
4.2.1	<i>Volební kampaň Arlette Laguillerové</i>	24
4.2.2	<i>Volební výsledky</i>	26
4.2.3	<i>Shrnutí</i>	26
4.3	VOLBY 2012	27
4.3.1	<i>Volební kampaň Nathalie Arthaudové</i>	28
4.3.2	<i>Volební výsledky</i>	29
4.3.3	<i>Shrnutí</i>	29
4.4	VOLBY 2017	30
4.4.1	<i>Volební kampaň Nathalie Arthaudové</i>	30
4.4.2	<i>Volební výsledky</i>	32
4.4.3	<i>Shrnutí</i>	32
5	ZÁVĚR	32
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	36
	SEZNAM ZKRATEK:	40
	PŘÍLOHA 1.	I
	PŘÍLOHA 2.	II
	PŘÍLOHA 3.	III
	PŘÍLOHA 4.	V
	PŘÍLOHA 5	IX
	PŘÍLOHA 6	X

1 Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou presidentských voleb mezi léty 2007 až 2017 z pohledu krajně levicové trockistické strany Dělnický boj (*Lutte ouvrière, LO*) a historickým vývojem nejen Dělnického boje, ale celého trockistického proudu vzniklého na počátku dvacátého století. S touto problematikou dále souvisí nastínění francouzského institucionálního kontextu, tedy například postavení hlavy státu a jeho pravomoci, a dále podmínky volitelnosti na post prezidenta/ prezidentky Páté francouzské republiky. Hned na úvod je třeba zmínit, že specifikací tohoto krajně levicového trockistického politického proudu je skutečnost, že se jedná o odnož marxismu, která stojí v opozici nejen čistému stalinismu ale i západnímu kapitalismu.

Hlavním rozdílem mezi komunisty a trockisty je ten, že komunisté se odkazují ke III. Internacionále zatímco trockisté ke IV. Internacionále založené přímo Lvem Davidovičem Trockým. Oba proudy se tedy vyvíjely odlišně a stojí si vzájemně v opozici, navíc mezi těmito dvěma politickými proudy panuje vysoká nevraživost a konkurence. Trockisté například kritizují Stalinovu socialistickou revoluci, trvají na tom, že tato socialistická revoluce musí být permanentní, a dále zastávají celkový názor, že v Sovětském svazu vznikla byrokratická elita, která vládne místo proletariátu a tím pádem nemůže dojít k naplnění potřeb pracujícího lidu. Také zastávají názor, že by se měla vláda soustředit na krátkodobé přechodné cíle a požadavky a vytvořit tak most, skrze který se dojde od současné situace ke konečnému cíli. Přestože kritizují východní blok, ani západní způsob vlády jim nevyhovuje a s ustanovením systému Páté francouzské republiky také nesouhlasili.

Právě proto se Francouzská trockistická strana Dělnický boj (LO) ihned po své transformaci v roce 1967 agilně zapojila do květnových událostí v roce 1968, které byly jakousi eskalací nahromaděné občanské nespokojenosti studentstva a dělnické třídy ve Francii. Tato občanská nespokojenost se nakonec přeměnila na generální stávku, kterou ukončil až zásah tehdejšího prezidenta Charlese de Gaullea. Právě tyto události daly trockistickým stranám příležitost zapůsobit na potenciální dělnické voličstvo, jelikož tradiční politické strany nebyly schopny adekvátně zareagovat na požadavky tehdejší společnosti, která se vyvíjela. V důsledku událostí z roku 1968 došlo k proměně jak společnosti, tak i politických stran. Aby se tyto revoluční počiny neopakovaly, rozhodl se prezident de Gaulle svým dekretem několik trockistických stran zakázat, což ale

nemělo trvalého efektu, protože se zakázané strany pouze transformovaly do nových politických stran pod jiným názvem.

Politická strana Dělnický boj (LO) je z těchto krajně levicových trockistických stran jedna z nejpozoruhodnějších, protože nejenže již od roku 1974 pravidelně nominuje vlastního kandidáta na prezidenta, dokonce se vždy jedná o ženu, což bylo poprvé v historii, kdy politická strana měla kandidátku a ne kandidáta, ale je to politická strana, která existuje dodnes a dostala se do povědomí i mimo území Francie.

V první krátké části bakalářské práce se věnuji francouzskému institucionálnímu kontextu s ohledem na přístup trockistických stran a jejich kritikou. Jak už bylo zmíněno, je nutné nastínit fungování francouzské hlavy státu a francouzského politického systému, ve kterém má prezident silné postavení. Nejen historie Francie, ale i okolnosti týkající se prezidenta republiky se v průběhu let několikrát měnily. Například v roce 1952 tehdejší prezident de Gaulle prosadil na jednu stranu legálním, ale na druhou stranu protiústavním způsobem, změnu způsobu volby francouzského prezidenta z nepřímé volby na přímou. Tímto krokem mělo dojít k posílení pozice prezidenta a zajištění silné vůdčí osobnosti, jejíž legitimita bude pocházet od lidu. Další velmi významnou změnou bylo zkrácení délky mandátu ze sedmi na pět let. Samozřejmě k několika úpravám došlo i v oblastech volitelnosti a financování prezidentské kampaně, ale tyto body nejsou pro tuto bakalářskou práci klíčové.

V další části práce bude věnována detailní pozornost vývoji krajní levice ve Francii s akcentem na trockistické strany a události v roce 1968, které otřáslly francouzskou společností. Jelikož vývoj trockistických stran byl velmi houževnatý a těchto skupin vzniklo několik, pro přehlednost je v Příloze 1 vypracováno schéma, které zjednodušeně znázorňuje historický vývoj těchto skupin. Historický vývoj je popisován od roku 1905, kdy vznikla Francouzská mezinárodní dělnická sekce (SFIO), přes Trockého IV. Internacionálu a druhou světovou válku až po sedmdesátá léta dvacátého století, kdy docházelo k usazování trockistických skupin, které ve větší či menší míře existují dodnes.

Poslední část mé bakalářské práce je zaměřena na samotnou stranu Dělnický boj (*Lutte ouvrière*) a je rozdělena do několika oddílů. Zaprvé je strana zasazena do historického kontextu, protože na rozdíl od jiných trockistických stran se tato strana rozhodla jít svou vlastní cestou a oddělila se od hlavního trockistického proudu tím, že se rozhodla nezapojit

se do IV. Internacionály pod vedením Lva Trockého. Právě tato historická svěbytnost, kdy se skupina kolem zakladatele Davida Barty od roku 1939 protloukala sama a vytvářela si vlastní historii, dodává této straně značné zkušenosti a prestiž. Dále je představena ideologie strany a její dvě kandidátky na prezidenta – Arlette Laguillerová, která pravidelně kandidovala od roku 1974 do roku 2007, a Nathalie Arthaudová, která následovala Arlette Laguillerovou a zúčastnila se zatím dvou posledních prezidentských voleb. Závěrečná část tohoto oddílu je věnována jednotlivým volbám, kdy je nejprve vysvětlen dobový kontext, ve kterých se volby odehrávaly (témata a události daných let) společně s volebními programy a body, které dané kandidátky zdůrazňovaly. Dále jsou analyzovány výsledky voleb a každá prezidentská kandidatura je poté krátce shrnuta.

Cílem předložené bakalářské práce bude tedy historický vývoj trockistických stran s důrazem na stranu Dělnický boj (LO) a analýza posledních tří prezidentských kandidatur Arlette Laguillerové a Nathalie Arthaudové. Na základě této analýzy jsem si dala za cíl zodpovědět dvě otázky:

- 1) Proč se trockisté po roce 1968 zúčastňují prezidentských voleb?
- 2) Jak je možné, že krajně levicová trockistická strana Dělnický boj, je schopná najít podporu a pravidelně nominovat svojí kandidátku do prezidentských voleb?

Z hlediska metodologie bude pro první dvě části bakalářské práce použito empiricko-analytického přístup, kdy zásadní budou historické události a fakta. V části věnující se analýze konkrétních prezidentských voleb bude použita deskriptivní forma, která se bude opírat o vydaná programová prohlášení.

K analýze jednotlivých voleb budou využity volební letáky a volební prohlášení, která jsou součástí příloh této bakalářské práce. K vysvětlení historického vývoje krajní levice budou použity knihy autorů zabývajících se trockismem a vývojem levice, potažmo krajní levice ve Francii. Stěžejními knihami pro historický nástin krajní levice jsou následující tituly:

ALEXANDER, J. Robert. *International Trotskyism 1929–1985: A Documented Analysis of the Movement*. Durham, NC: Duke University Press, 1991. ISBN: 0-8223-0975-0

BECKER, Jean-Jacques, CANDAR Gilles. *Histoire des gauches en France, volume 2, XXe siècle: à l'épreuve de l'histoire*. La Découverte, 2005, ISBN: 978-2707-1473-70

SOWERWINE, Charles. *France since 1870: Culture, Society and the Making of the Republic*. Palgrave Macmillan: 2009 ISBN: 978-0230-5733-83

Kniha Charlese Sowerwina jako celek nevysvětluje současnou francouzskou historii z pohledu levice, ale na druhou stranu uvádí do detailu historický vývoj Francie od roku 1870 dodnes velmi detailně. Každá kapitola není popisována pouze podle dat jednotlivých událostí, ale snaží se nastínit kulturní a společenský kontext a dává vše do souvislostí i na mezinárodním poli. Právě tento přístup byl užitečný pro pochopení událostí v roce 1968 ve Francii. Ačkoliv tato společenská revolta nebyla popisována pouze z pohledu levice, autor se pro tentokrát na levici zaměřil, jelikož v ní hrála důležitou roli. Tato kniha mi pomohla získat celkový přehled o dění ve Francii a nastavila mi základ, od kterého se bylo možné odrazit dále.

Co se týče knihy Jean-Jacquesa Beckera a Gillesa Candara Historie levicových stran ve Francii (*Histoire des gauches en France*). Tato kniha mi měla pomoci orientovat se v počátcích levice ve Francii, a poté ukázat směr, kterým se jednotlivé levicové a krajně levicové strany ubíraly. Bohužel kniha těchto autorů má jednu podstatnou slabou stránku. Je v ní obsaženo příliš mnoho informací a zkratek, které pro danou problematiku nejsou vůbec podstatné a činí tak z knihy obtížně čitelný titul. Navíc způsob vyjadřování obou autorů a komplikovanost jednotlivých vět v kombinaci s množstvím užitých zkratek přivádí čtenáře do zoufalých rozpaků, kdy není složité ztratit význam věty. Na druhou stranu popis jednotlivých stran a jejich vývoj je poměrně detailní, tudíž lze získat mnoho informací. Silnou stránkou této knihy je schéma vývoje v jednotlivých kapitolách, která pomáhají orientovat se v popisovaném textu. Právě tato schémata mě inspirovala k vytvoření mého vlastního schématu.

Třetí stěžejní knihou pro moji bakalářskou práci byla kniha Roberta J. Alexandera a jeho knihy Mezinárodní trockismus mezi léty 1929-1985 (*International Trotskyism 1929-1985*), výběr této knihy se ukázal jako velmi přínosný. Silnou stránkou této publikace je nejen znalost autora, ale především způsob, jakým je kniha sepsána. Ve svých sto padesáti

stranách se velmi detailně věnuje vývoji Trockého IV. Internacionále a trockismu ve Francii. Autor v knize postupuje chronologicky, tedy se věnuje jednotlivým historickým obdobím a do nich zasazuje jednotlivé trockistické strany. Bohužel někdy se může zdát, že je vývoj některé strany utnut, a poté se k němu vrací později a je obtížnější si dané informace dát do spojitosti. Situaci navíc komplikuje množství používaných zkratk, pro jednotlivá hnutí a politické strany. Ale toto užívání zkratk je francouzským specifíkem. I přes tyto drobné komplikace je kniha srozumitelná a přináší nejen základní vhled do historie, ale i detailní popis jednotlivých trockistických skupin a jejich aktivit, ať už vnitrostranických či například legislativních. Straně Dělnického boje věnována jedna celá kapitola, a tak bylo možné obsáhnout vše, co je pro pochopení vývoje této strany nutné znát. Jak je vidět, tento titul byl sepsán zkušeným autorem, který má o mezinárodním trockismu vysoké znalosti.

2 Francouzský politický a ústavněprávní kontext

Než se tato práce začne věnovat konkrétním prezidentským volbám a především straně Dělnický boj (*Lutte Ouvrière, LO*), je zapotřebí vysvětlit teoretické pojmy a především charakterizovat Francii a francouzský politický systém včetně role prezidenta ve srovnání s trockistickou představou ideálního politického systému. Jak totiž bude popsáno dále, francouzský politický systém je velmi specifický a ve své podstatě ojedinělý. A právě unikátnost tohoto systému, který není ani čistě prezidentský ale ani čistě parlamentní, přisuzuje prezidentu republiky zvláštní postavení a to především díky pravomocím, kterými disponuje.

V rámci této kapitoly bude nastíněn nejen francouzský politický a ústavněprávní kontext, ale specifikum, čím se odlišují komunistické režimy. Už v úvodu bylo zmíněno, že trockisté, jako odnož marxismu, kritizovali politický systém Sovětského svazu, který byl podle nich zbytečně byrokratický, ale i systém západní, z jejich pohledu kapitalistický.

2.1 Poloprezidentský systém

Jak bylo naznačeno výše, Francie není typickou parlamentní demokracií, ale ani prezidentskou. Jedná se o takzvaný poloprezidentský systém, který je ve své podstatě kombinací obojího. Jako poloprezidentské systémy označujeme ty, ve kterých je exekutivní moc v rukou prezidenta i předsedy vlády. Stejně jako v prezidentském systému i zde je

prezident volen přímou volbou na přesně dané volební období, během nějž je neodvolatelný a politicky odpovědný lidu, který mu dal legitimitu.

S tímto aspektem se neslučují komunistické představy o ideálním politickém systému, protože jak je známo, komunistický režim je totalitní a stojí na několika opěrných bodech. V souvislosti s charakteristikou politického systému a postavení prezidenta v něm je pro komunisty, v tomto případě trockisty důležitá monopolizace státní moci jednou politickou stranou vedoucí k omezení demokratické soutěže a centrálnímu způsobu vládnutí. Ve své podstatě se jedná o parlamentní režim s jednou dominantní politickou stranou, ve kterém je prezident spolupracující loutkou. Přestože je zachován zdánlivý demokratický aspekt v podobě voleb, kandidáti jsou vždy před schválení a navržení dominující stranou. A tato komunistická představa naprosto neodpovídá systému Páté francouzské republiky.

Aby tento francouzský politický systém fungoval, je tedy zapotřebí, aby prezident i předseda vlády vzájemně spolupracovali. Tato skutečnost může být ale ztížena situací, kdy premiér politicky nepodporuje prezidenta, viz kohabitace.

2.1.1 Kohabitace

Kohabitace (*cohabitation*) je specifickým termínem představujícím politický ideologický nesoulad mezi prezidentem a předsedou vlády a vyznačuje se tudíž premiérskou převahou, kdy nastává období takzvaných rozdělených nesouhlasných většin. Prezident v tomto období není podporován politickou stranou nebo stranami, které by měly parlamentní většinu. Ba naopak je podporován politickou stranou, která je v opozici, a tudíž je pro prezidenta spolupráce s vládou obtížnější. To ale neznamená, že by byly prezidentovi odňaty všechny jeho pravomoci, které mu jsou ústavou garantovány.

2.2 *Prezident*

Prezident republiky je výraznou a suverénní osobností politické sféry a to nejen na mezinárodním poli ale i ve sféře domácí politiky. Není proto divu, že každá politická strana se snaží získat podporu pro svého kandidáta, protože už jen účast v prvním kole prezidentské volby dodává straně jistou míru prestiže a stejně tak dopřává politické straně možnost se zviditelnit a dostat se do širšího povědomí a eventuálně získat větší voličskou základnu. Přesně takto to činí již od roku 1974 strana Dělnický boj (*Lutte ouvrière*).

2.2.1 Postavení a pravomoci prezidenta

Francouzský prezident je během vykonávání mandátu prakticky nedotknutelný. Zodpovídá jen za své politické činy, které vykonal jako státník. Navíc ústava páté francouzské republiky nedefinuje jasně důvody či trestné činy, za které lze zahájit soudní řízení vůči prezidentu republiky. Přesto existuje možnost sesadit prezidenta pro velezradu.¹

Pravomoci francouzského prezidenta můžeme rozdělit do dvou, respektive tří kategorií, přičemž první dvě jsou závislé na tom, zda je potřeba kontrasignace předsedy vlády či nikoliv. Třetí kategorie je poměrně specifická, jak bude uvedeno níže.

2.2.1.1 Vlastní pravomoci

Vlastní pravomoci, tedy ty, u kterých není vyžadován podpis premiéra, jsou následující:

- Jmenování předsedy vlády – prezident má právo dekretem volně rozhodnout, nehledě na volební výsledky, o tom, koho jmenuje předsedou vlády.
- Odvolání se k Ústavní radě – prezident se může odvolat k Ústavní radě kvůli prověření ústavnosti schváleného zákona. Musí ale k tomu dojít ještě před vyhlášením daného zákona.²
- Rozpuštění Národního shromáždění – tedy dolní komory parlamentu.
- Svolání referenda – tyto pravomoci mu udělují články 11 a 18 ústavy

2.2.1.2 Sdílené pravomoci

Jak už napovídá název, sdílené pravomoci jsou ty, které vyžadují kontrasignaci předsedy vlády a je tedy zapotřebí, aby prezident spolu s premiérem spolupracovali a umožňovali snadný chod věcí, což může být zkomplikováno v období koexistence.

Mezi sdílené pravomoci patří:

¹ Tato situace avšak nikdy zatím nenastala. V takovém případě prezidenta zastoupí předseda Senátu, který má ale omezené pravomoci a nesmí měnit ústavu ani chod státních institucí.

² Tuto pravomoc mají v současné době i premiér, předsedové obou komor a politická skupina čítající alespoň šedesát poslanců nebo senátorů

- Jmenování a odvolávání členů vlády na základě návrhů podaných premiérem
- Podepisování dekretů projednaných na vládě
- Jmenování vyšších úředníků do funkcí
- Vyhlášení zákonů – k vyhlášení zákona musí dojít do patnácti dnů od schválení návrhu zákona nebo může prezident v této lhůtě požádat Ústavní radu o přezkoumání ústavnosti daného zákona.³
- Přijímání akreditací jednotlivých velvyslanců

2.2.1.3 Rezervovaná doména

Zvláštních pravomocí se dostává francouzskému prezidentovi ve třech oblastech – 1) otázky francouzsko-afrického společenství, 2) zahraniční politika a 3) obrana. Na mezinárodním poli je prezident pověřen nejen vyjednáváním ale i ratifikací mezinárodních smluv, zastupuje Francii na mezinárodních summitech, a také přijímá nové velvyslance. Kromě zahraniční politiky vede také i vojenskou a je tedy vrchním velitelem ozbrojených sil.

2.2.2 Volba prezidenta

Volba prezidenta je důležitým aktem, jelikož se jedná o nejvyššího představitele daného státu. Ze způsobu jeho volby se dá poměrně dobře usuzovat, jakému postavení je mu v celém politickém systému dopřáno. Všeobecně přímá volba prezidenta republiky mu dodává mnohem větší autoritu, protože pochází od lidu. Nejinak je tomu ve Francii, kde je prezident nyní volen přímo, ale ne vždy tomu tak bylo.

2.2.3 Způsob volby

Od ustavení páté francouzské republiky byl prezident volen v nepřímé volbě prostou většinou volebním sborem. Tento volební sbor či-li kolegium volitelů se skládalo nejen z poslanců, senátorů, radních ale i z delegátů obcí a zastupitelství. Ale v roce 1961 navrhoval tehdejší prezident Charles de Gaulle, že by mělo dojít ke změně volby hlavy státu, aby bylo posíleno postavení prezidenta republiky.⁴ Důvodem pro změnu volby mělo tak být nejen

³ Článek 10 Ústavy

⁴ NOHLEN, Dieter, STÖVER, Philip. *Elections in Europe: A data handbook*. Nomos: Baden-Baden, 2010. ISBN 978-3-8329-5609-7

dodání demokratické legitimacy, ale také posílení autority budoucího francouzského prezidenta.

Proto se tedy prezident de Gaulle rozhodl změnit ústavu takzvaným legislativním referendem, které je podle článku 11 ústavy oprávněn vyhlásit. Přestože mezi jeho pravomoci patří vyhlášení legislativního referenda, tímto krokem zásadně porušil povolený způsob, kterým lze francouzskou ústavu změnit. Nehledě na toto porušení byla změna ústavy v referendu konaném 28. října 1962 přijata a v platnost vstoupila o pár dní později, tedy 6. listopadu.⁵ Od roku 1962 je tedy prezident Francie volen přímou volbou ve dvoukolovém systému, kdy do druhého kola postoupí dva kandidáti s největším počtem hlasů a prezidentem se stane ten kandidát, který získá prostou většinu.⁶ Tento způsob volby zůstal ve Francii dodnes. Samozřejmě je možné, aby byl prezident zvolen již v prvním kole, ale musel by získat nadpoloviční většinu, což se doteď nikdy nestalo, ani v roce 1962, kdy takto snadné znovuzvolení očekával tehdejší prezident de Gaulle.

2.2.4 Prezidentský mandát

Již od samotného vzniku páté republiky byl mandát francouzského prezidenta sedmiletý a co do počtu opakování nijak omezený. Toto netradičně dlouhé funkční období mělo být zárukou stability a funkčnosti režimu. Ale v roce 1973 tehdejší prezident George Pompidou usiloval o zkrácení prezidentského mandátu ze sedmi na pět let a učinil i potřebné kroky, ale kvůli slabé podpoře v parlamentu nakonec tato změna ústavy neprošla.⁷ Ke změně francouzské ústavy v tomto ohledu došlo až za prezidentování Jacquesa Chiraca v roce 2000, kdy bylo v referendu konaném 24. září 2000 schváleno zkrácení prezidentského mandátu na pět let.⁸ Od roku 2002, kdy se konala volba prezidenta, je tedy francouzský prezident volen na dobu pěti let a maximálně na dvě po sobě jdoucí období.⁹

⁵ Rozhodnutí č. 62-20 DC z 6. listopadu 1962.

⁶ Princip prosté většiny je prakticky nejjednodušší volební metodou, kdy vítěz získá ve volebním obvodu nejvíce hlasů voličů. Rozdíl mezi vítězem od druhého v pořadí přitom může hrát pouze jeden jediný hlas. Jedná se o princip, kdy vítěz bere vše.

⁷ PEROTTINO, Michel. Francouzský politický systém. Slon: Praha, 2005, str. 85

⁸ Dekret č. 2000-655 z 12. července 2000, JOFR č. 161 z 13. července 2000, strana 10641, text č. 1

⁹ Článek 6 Ústavy

2.2.5 Podmínky volitelnosti

Volební systém pro volbu prezidenta, a vše co s sebou přináší, byl představen výše, proto je nyní nutné zmínit i podmínky, za kterých může být daný kandidát zvolen francouzskou hlavou státu. Přestože se tento systém od roku 1962 nezměnil, pravidla pro volbu prezidenta se od té doby několikrát upravila.

Kandidát ucházející se o prezidentský post musí splnit takto ústavou stanovené podmínky:

- Musí mít francouzské občanství a zároveň být zapsaný na voličském seznamu.
- Musí překročit hranici nejnižšího věku, který byl stanoven na 23 let.¹⁰
- Musí být právně způsobilý a současně nesmí být zbaven volitelnosti, například odsouzením pro trestný čin.
- Dále musí mít vykonanou civilní nebo vojenskou základní službu, takzvanou službu národu.
- Musí získat podpisy alespoň pěti set lidí pohybujících se v politice (poslanci, senátoři, starostové, radní apod.). Tyto hlasy ale musejí pocházet z minimálně třiceti departmentů a zároveň z každého departmentu nesmí být více než deset procent hlasů.

Co se týče samotné volební kampaně, ta trvá patnáct dnů pro každé volební kolo a měla by se vyznačovat rovností všech kandidátů. Tedy každý kandidát by měl mít právo na dvě hodiny vysílacího času jak v televizi, tak i v rozhlase. Právě tuto možnost pravidelně využívá strana Dělnický boj, aby zůstala v povědomí svých voličů a mohla s nimi být v kontaktu. Tento strategický tah je velmi praktickým krokem, který tato strana již několik desetiletí dokonale využívá.

2.3 Shrnutí

Specifikum francouzské páté republiky a postavení prezidenta byla krátce popsáno společně s nastíněnou kritikou ze strany Trockistů. Nesouhlas s tímto politickým režimem vyjádřili trockisté během studentských a dělnických bouří v roce 1968, které málem vedly ke svržení tehdejšího politického režimu. Zvláštní otázkou ale zůstává, proč se trockisté od

¹⁰ V praxi ale bývají kandidáti podstatně starší. Nejmladším zvoleným francouzským prezidentem v historii se stal 39letý Emmanuel Macron

sedmdesátých let dvacátého století aktivně zapojují do politických aktivit, především do prezidentských voleb? Odpovědi můžou být právě události z roku 1968, které otráslly společnost a nastavily tak nové společenské hodnoty.

3 Historický vývoj krajní levice a zasazení LO

V průběhu dvacátého století vzniklo (a také zaniklo) ve Francii několik levicových či dokonce krajně levicových stran, ale většina z nich má své kořeny v jednom hlavním proudu, od kterého se poté oddělily. Zlomovým momentem pro všechny strany, a to nejen levicové a krajně levicové, byl rok 1968 a události v květnu toho roku, jak bude uvedeno níže. Ale nejdříve je nutné nastínit historické počátky a zasadit do dobového kontextu vznik krajně levicové trockistické strany Dělnický boj (*Lutte Ouvrière, LO*).

3.1 Kořeny krajní levice až do druhé světové války

V roce 1905 byla založena nová socialistická strana s názvem Francouzská sekce dělnické internacionály (*la Section française de l'Internationale ouvrière, SFIO*¹¹), ale již v roce 1920 došlo na konferenci v Tours k rozkolu mezi socialisty. Část členů se rozhodla stranu opustit a založit nové politické hnutí, takzvanou Francouzskou sekci komunistické internacionály (*Section française de l'Internationale communiste, SFIC*), později známou jako Francouzská komunistická strana (*Parti communiste français, PCF*). Postupem času v třicátých letech dvacátého století docházelo ke sbližování Francouzské sekce dělnické internacionály (SFIO) a Francouzské komunistické strany (PCF). V roce 1935 vedla tato spolupráce ke vstupu SFIO do vlády Lidové fronty (*Front populaire*), do které ovšem francouzští komunisté nevstoupili.¹²

3.1.1 Komunistická liga

Vedle těchto dvou stran se ale paralelně objevil další levicový proud, tzv. trockismus vedený přímo Lvem Trockým. Ten byl s Francií spojován především kvůli jeho exilu z Ruska a navíc se sám velmi zajímal o dění uvnitř francouzské komunistické strany. Vedle SFIO a PCF tak vzniká v roce 1930 Komunistická liga (*la Ligue Communiste, LC*), která ale

¹¹ Od roku 1969 existuje tato strana pod názvem Socialistická strana (*Parti socialiste, PS*).

¹² Lidová fronta byla vládní koalice francouzské levice – SFIO, Radikálně socialistické strany a Komunistické strany (PCF) – která vyhrála ve volbách do Národního shromáždění v roce 1936

neměla přílišného zastoupení. Ale i přes svou malou velikost se i uvnitř této strany udály hořké frakční boje, které tuto stranu rozdělily ve dvě. Uvnitř strany tak vznikly dva směry vedené Pierrem Navillem na jedné straně a Raymondem Molinierem na druhé. První čtyři roky této Komunistické ligy lze hodnotit jako obdobím stagnace, jelikož tato organizace nebyla schopna rozšířit svou základnu, svou skladbou se stávala především ze střední třídy a navíc nebyla schopná jakkoliv více ovlivnit francouzskou levici, natož pak francouzskou politiku.

3.1.1.1 Změna strategie

Lev Trockij si uvědomoval, že je třeba změnit rétoriku strany, a proto v roce 1931 přišel s návrhem, aby trockisté zvážili návrat k Francouzské komunistické straně. Následně byl komunistům zaslán dopis s požadavkem na reintegraci levicové opozice tak, aby mohla působit v komunistické straně pro svou vlastní reformu a posílení. Ale jak se dalo očekávat, komunisté trockisty nepřijali. O pouhé tři roky později Trockij navrhoval integrování se do socialistické strany SFIO a vytvoření frakce uvnitř. Tomuto jevu se později začalo říkat „entrismus“ (*l'entrisme*). Po dvouměsíční diskuzi uvnitř Komunistické ligy se na konferenci v Paříži většinově rozhodli, že Ligu rozpustí a připojí se ke SFIO. Ale Pierre Naville, který zastával uvnitř strany většinou stejný názor jako Trockij, s tímto rozhodnutím nesouhlasil. Tento krok, tedy připojení se ke SFIO, se ukázal pro Komunistickou ligu jako užitečný, jelikož si trockisté vybudovali značný vliv uvnitř SFIO a to především mezi jejími mladými členy.

3.1.1.2 Kritické období mezi léty 1935-36 uvnitř trockistů

Poté, co se Komunistická liga pod vedením Trockého zmátořila uvnitř Socialistů, dospěl Trockij k názoru, že by bylo vhodné se postupně odpoutat od SFIO a jít vlastní cestou. Tento návrh ale vyvolal mezi trockisty další schisma. Proud kolem Pierra Navilla se této myšlence spíše stranil, ale přesto velmi pomalu organizoval vystoupení bolševicko-leninistické skupiny ze SFIO. Na druhé straně byl opoziční proud vedený Raymondem Molinierem, který bojoval za to, aby trockisté ještě chvíli zůstali uvnitř socialistické strany a vytěžili tak větší profit.

Vrcholem tohoto rozkolu mezi trockisty bylo oddělení skupiny kolem Raymonda Molineira, který se v březnu 1936 rozhodl založit vlastní stranu s názvem Mezinárodní

komunistická strana (*Parti Communiste Internationaliste, PCI*). Zbylá část trockistů pod vedením Pierra Navilla (a zastoupením Lva Trockého) vytvořila Francouzskou sekci IV. Internacionály, a poté se s nově založenou Revolucionářskou socialistickou mládeží (*les Jeunesses socialistes révolutionnaires, JSR*) spojili do Mezinárodní dělnické strany (*le Parti ouvrier internationaliste, POI*). V roce 1938 tak Lev Trocký vytvořil Čtvrtou internacionálu, která sdružovala trockistické ale i jiné nestalinistické komunistické strany.

3.1.2 Mezinárodní komunistická strana

Ačkoliv tato strana vznikla na začátku roku 1936, neměla dlouhého trvání. Již koncem ještě téhož roku se rozhodla rozpustit se a začlenit své bývalé členy individuálně do jiné levicové politické strany. Například Raymond Molinier, který stranu PCI založil a vedl, byl sám vyloučen z nové politické strany, do které vstoupil. Spolu s ním byl dále vyloučen i Pierre Lambert, o kterém bude zmínka později. Tato strana dozná obnovy až po druhé světové válce, viz níže. Do té doby se jedná prakticky o neexistující skupinu.

3.2 *Trockismus během druhé světové války*

Francouzský trockismus během druhé světové války zůstal rozdělen do několika skupin, ale nehledě na jejich rozdrobenost, všechny skupiny zůstaly během války aktivní a bojovaly především proti francouzské vládě a německým nacistickým okupantům. Všechny tyto skupiny totiž věřily, že po druhé světové válce bude následovat globální kolaps mezinárodního kapitalismu a proběhne vysněná politická revoluce proti Stalinovskému režimu v sovětském svazu. K tomu ale nedošlo.

Raymond Molinier, vyloučený z trockistických stran, spolu s Pierrem Frankem již na začátku války vybudoval podzemní organizaci, jejíž hlavní výbor sídlil mimo Francii. Odtud poté Molinieristé-Frankisté hledali sblížení s Trockého Čtvrtou internacionálou. Komunikace mezi Frankem, Molinierem a Trockým započala 25. dubna 1940, kdy Frank s Molinierem pogratalovali Trockému k útěku před pokusem o vraždu a aby vyjádřili zájem o obnovení vztahů s ním a jeho Čtvrtou internacionálou. Trockij jim na to odpověděl, že to lze pouze za předpokladu, že budou loajální. Pouze tehdy bude usmíření možné.¹³ Toto

¹³ ALEXANDER, J. Robert. *International Trotskyism 1929–1985: A Documented Analysis of the Movement*. Durham, NC: Duke University Press, 1991, str. 338

Frankisté plně akceptovali, avšak jejich odpověď již nezastihla Lva Trockého živého. Nehledě na smrt Lva Trockého, obdrželi oba muži odpověď z ústředí Čtvrté internacionály, že jejich žádost byla vyslyšena. Ale další komunikace byla přerušena zatčením jak Pierra Franka, tak i Raymonda Moliniera.

Když Nacisté napadli 21. června 1941 Sovětský svaz, vrátili se francouzští trockisté k ortodoxnímu pohledu na SSSR a pocítili potřebu bránit jej proti všem útokům. Bojující SSSR proti německým okupantům vyvolala ve francouzských trockistech dojem usilovného boje jako součást obecného úsilí o socialistickou revoluci v Evropě i ve světě. Návrat k ortodoxnímu trockismu přijaly nejen skupiny pod Čtvrtou internacionálou ale Molinieristé-Frankisté. Konec druhé světové války přinesl sjednocení většiny francouzských trockistických skupin pod novou Mezinárodní komunistickou stranu (*le Parti Communiste Internationaliste, PCI*). Byť sjednocená, nečítala více než pár stovek oddaných lidí.

3.3 Poválečná situace až do roku 1968

Po druhé světové válce disponuje francouzský trockismus dvěma hlavními proudy – novou Mezinárodní komunistickou stranou (PCI), která je seskupením všech sil pod Čtvrtou internacionálou, a Dělnickým hlasem (*Voix ouvrière*), které bude věnována třetí část této práce.

3.3.1 Lambertisté

Přestože byla PCI zvenčí sjednocená, uvnitř se opět objevily dva proudy – Lambertisté a Frankisté. Rozpory uvnitř strany vedly k rozdělení, kdy menšinová Frankistická vedení Pierrem Frankem zůstali v PCI, zatímco většina vedená Pierrem Lambertem se oddělila. Původní frankistická PCI se poté snažila infiltrovat do Francouzské komunistické strany PCF, což se ne všem členům podařilo a těm, kterým se to podařilo, nakonec zůstali loajální PCF. Tím pádem původní PCI velmi ztratila, ale nezanikla.

Naopak Lambertisté, kteří opustili PCI, velmi ostře vystupovali proti Alžírské válce, což tehdejší ministr vnitra François Mitterrand velmi tvrdě potrestal a zakázal oběh stranických novin v Alžírsku a otevřel vyšetřování novin v Paříži. Ale ani toto omezení nezabránilo Lambertistům v jejich aktivitách. V roce 1964 spolu s další trockistickou

skupinou la Lutte de Classes¹⁴ zorganizovali skupinu obchodních unionistů za sjednocení proti francouzské buržoazii.¹⁵

Lambertisté si ale uvědomili, že je zapotřebí změnit svůj název, a proto se v roce 1965 rozhodli pro jméno Komunistická mezinárodní organizace (*l'Organisation Communiste Internationaliste, OCI*). Nově pojmenovaná organizace pokračovala i nadále ve svých aktivitách a to především mezi studenty a dělníky. OCI si připisovala kredit za to, že stála za generální stávkou v roce 1968, která byla vyvolána právě studentstvem a dělnictvem, viz níže 2.4 Levice a květen 1968.

3.3.2 Další strany vzniklé v šedesátých letech

V roce 1960 vznikla další krajně levicová strana s názvem Sjednocená socialistická strana (*Parti socialiste unifié, PSU*).¹⁶ Tato strana byla jakási platforma mezi francouzskými komunisty a SFIO. Tyto tři jmenované politické strany zaznamenaly úspěch, když dokázaly v roce 1965 jmenovat společného kandidáta do prezidentských voleb, ale již v roce 1969 bylo jasné, že se SFIO musí sama reformovat a vznikla tak Socialistická strana (*Parti socialiste, PS*).

Právě v šedesátých letech vystupují z anonymity strany, které se do té doby příliš nezapojovaly do veřejného dění. Jedná se především o maoistické a trockistické skupiny, které se oddělily od Francouzské komunistické strany. Například v roce 1965 zformovali vyloučení militantní komunisté Federaci marxisticko-leninistických kruhů (*la Fédération des cercles marxistes-léninistes*) a začali vydávat týdeník Nová humanita (*L'Humanité nouvelle*). Vznik této federace byl nesouhlasem na příklon francouzské komunistické strany k SSSR. Později se z této federace stala Francouzská komunistická strana marxisticko-leninistická (*le Parti communiste marxiste-léniniste de France, PCMLF*), dále v roce 1986 se přetřansformovala na Stranu pro komunistickou alternativu (*le Parti pour une alternative*

¹⁴ Pokračovatel Voix ouvrière, která se oddělila od Čtvrté internacionály. Z této strany se později vyvinula Lutte ouvrière.

¹⁵ Později Lambertisté tvrdili, že toto bylo prvním krokem událostí, které později vyvrcholily v květnu 1968 v generální stávku, která málem svrhla de Gaullův režim.

¹⁶ V roce 1974 se tato strana sloučila se Socialistickou stranou vedenou Françoisem Mitterandem.

communiste, PAC), ale tato nová strana neměla dlouhého trvání a v roce 1988 se sama rozhodla rozpustit.¹⁷

3.4 *Levice a květen 1968*

Už nejednou bylo zmíněno, že právě květnové události roku 1968 znamenali nejen pro levicové, potažmo trockistické strany, zlomový bod. Většina těchto malých politických stran či hnutí se šířila nejdříve mezi studenty, poté mezi dělníky a rozšiřovala si postupně svou voličskou základnu. Právě strana *Lutte ouvrière* (Dělnický boj), která v roce 1940 odmítla pokračovat s francouzskými výbory pro Čtvrtou internacionálu a rozhodla se jít vlastní cestou, preferovala a vyhledávala členy působící v dělnických závodech a i odborech. Tato strana se soustředila mnohem více na voličstvo pocházející z dělnických tříd než komunistická strana, od které se to očekávalo.

Proč ale došlo k událostem z května 1968, které takovou silou ovlivnily francouzskou společnost? Nová poválečná generace mladých lidí tehdy vyrůstala v jakési jistotě, že bude dostupné nejen vzdělání, ale i společenský status, který se stával v materialistickém světě více a více důležitý a finanční stabilita představovala potřebnou jistotu. Bohužel již v průběhu šedesátých let dvacátého století se začalo ukazovat, že stát nedokázal držet krok s požadavky pomalu se uvolňující společnosti. Francie totiž zaznamenala vysoký nárůst studentů a najednou nebyly dostatečné kapacity, aby vysoké školy dokázaly pojmout takový nápor žadatelů. Aby francouzská vláda byla schopna zpracovat tak vysokou poptávku po vysokoškolském vzdělání, rozhodla se založit čtyři kampusy mimo Paříž, konkrétně v Rouen, Amiens, Reims a Orleáns a dále další dva kampusy na předměstích Paříže – v Orsay a Nanterre. Nelze totiž nezmínit, že v šedesátých letech 20. století stoupl počet studentů z 200 000 na 500 000.¹⁸

3.4.1 Nepokoje v Nanterre

Ačkoliv nový kampus v Nanterre ulevil náporu studentů na Pařížskou univerzitu, problémy neustaly. Bezduché Nanterre neuspokojovalo potřeby mládeže, ani nereagovalo

¹⁷ BECKER, Jean-Jacques, CANDAR Gilles. *Histoire des gauches en France, volume 2, XXe siècle: à l'épreuve de l'histoire*. La Découverte, 2005, str. 66

¹⁸ BERSTEIN, Serge. *La France de l'expansion .1, La République gaulienne : 1958 - 1969 = Nouvelle histoire de la France contemporaine*. Paris : Seuil, 1989 , s. 304.

na uvolňující se atmosféru ve společnosti. Příkladem a zároveň palčivým bodem byly oddělené dívčí a chlapecké koleje. Nespokojenost se situací v Nanterre mezi studenty pomalu rostla a předzvěst nepokojů byla předznamenána již v lednu 1968, kdy se v Nanterre při příležitosti otevření plaveckého bazénu konalo veřejné vystoupení proti ministrovi sportu a mládeže Françoisi Missoffovi, který přijel na tuto slavnostní událost. Kritický proslov proti ministrovi vedl student Daniel Cohn-Bendit, který se stal později zakladatelem studentského politického hnutí Hnutí 22. Března (*Mouvement du 22-mars*). Otevřeně kritizoval ministra Missoffa, že se nezajímá o sexuální problémy mládeže.¹⁹ Studentstvo, nejen v Nanterre, v té době požadovalo změnu společnosti, ale i školského systému, který byl poměrně zastaralý a zkosnatělý. Ale požadavek na změnu společnosti byl jevem, který byl v té době typický nejen pro Francii, ale například i pro Spojené státy americké, Itálii, Polsko či Československo, akorát v žádné z těchto zemí situace nevyústila v masové nepokoje, jako tomu bylo ve Francii. A jelikož na univerzitě v Nanterre nepokoje sílily, byla 2. května 1968 uzavřena.

3.4.2 Propuknutí událostí v květnu 1968

Po uzavření univerzity v Nanterre došlo k zákazu shromažďování na Pařížské univerzitě, a tak se nespokojení studenti rozhodli 3. května 1968 obsadit prostory Sorbonny a zde protestovat proti zavření univerzity v Nanterre. Avšak kvůli obavám z násilných potyček byla Sorbonna vyklizena policejními složkami.²⁰ Následujícího dne, tedy 4. května, byla zavřena i Sorbonna.

Jako reakce na tyto události byla vyhlášena 5. května stávká na všech vysokých školách. Protesty sílily i následujícího dne a vyústily v demonstrace, při kterých demonstrující vyslovili tři požadavky: 1) univerzita v Nanterre bude otevřena, 2) policie opustí Sorbonnu a za 3) zatčení studenti budou propuštěni.²¹ Tyto požadavky avšak nebyly vyslyšeny. A proto

¹⁹ SOWERWINE, Charles. *France since 1870: Culture, Society and the Making of the Republic*. Palgrave Macmillan: 2009, str. 344-345.

³³ Policejní zásah neprobíhal hladce, a proto musel být použit slzný plyn a došlo i k zatýkání studentů.

²¹ SOWERWINE, Charles. *France since 1870: Culture, Society and the Making of the Republic*. Palgrave Macmillan: 2009, str. 348

se více než 10 000 demonstrantů, nejen vysokoškolští studenti, ale i mladí nezaměstnaní, dělníci a přistěhovalci, rozhodlo stavět barikády.

3.4.3 Zásah premiéra a prezidenta

Tou dobou se nacházel premiér Pompidou i prezident de Gaulle mimo Francii. Premiér, ačkoliv byl v Afghánistánu, vyhlásil zákon o amnestii pro všechny zatčené a obviněné studenty. Tento krok demonstranti nepřijali, ba naopak, 15. května se přidali další dělníci, nejen z továrny Renault.

V důsledku událostí se 18. května prezident de Gaulle vrátil předčasně z cest po Rumunsku. Ve snaze vyřešit situaci sdělil 24. května, že vyhlásí referendum, ve kterém by mu byly dány pravomoci provádět reformy ve školství a v průmyslu.²² Ale ne od všech se mu dostalo podpory. Proto se 29. května rozhodl prezident de Gaulle tajně odletět do Baden-Badenu, aby se zde potkal s generálem Massu²³ a utvrdil se v podpoře armády, pokud by jí bylo zapotřebí.²⁴ Poté, co byl generálem Massu ujištěn o podpoře, vyhlásil následující den volby na konec června a zároveň varoval všechny stávkující a demonstrující, že tyto nepokoje jen podporují komunisty.²⁵ V případě neukončení stávky hrozil vyhlášením výjimečného stavu.

30. května se ještě uskutečnil pochod odpůrců nepokojů z Place de la Concorde na Place de l'Étoile pod vedením Michela Debrého, kteří apelovali na ukončení stávek. Tento moment se stal zlomovým bodem a mnoho osob se rozhodlo vrátit se zpět do práce, protože v té době již nic nefungovalo (především zásobování). Společně s odbory, které vyvíjely tlak na poslední demonstrující, se podařilo nepokoje postupně ukončit.

3.5 Vývoj po roce 1968

Květnové události roku 1968 hluboce otřásly francouzskou společností. Kvůli nim také de Gaullova vláda postavila několik trockistických stran mimo zákon, například

²² Projev prezidenta de Gaullea z 24. května 1968 [online]

²³ Někteří si tento krok vykládali jako útěk prezidenta ze země.

²⁴ DOGAN, Mattei (1984). *How Civil War Was Avoided in France*. International Political Science Review / Revue internationale de science politique. 5 (3): 245–277. Str. 263

²⁵ Projev Charlese de Gaulle z 30. května 1968 [online]

Mezinárodní komunistickou organizaci (OCI).²⁶ Tradiční hodnoty, jako jsou náboženství a rodina, byly podlomené a pro danou éru již nedostačující. Místo nich se rodily nové liberální hodnoty. Květen 1968 vyzdvihl požadavek nejen po svobodě a sociální změně.

3.5.1 Revolucionářská komunistická mládež a Komunistická liga

Jelikož květnové události znamenaly velký otřes ve společnosti a francouzská vláda nejen během nich ale i poté jednala poněkud represivně, musely i trockistické skupiny, které byly většinou ilegální, najít novou cestu. Proto v této době vzniká několik nových komunistických a trockistických stran a spolků. Jedním z nich je například Revolucionářská komunistická mládež (*la Jeunesse Communiste Révolutionnaire, JCR*) vedená Alainem Krivinem. Tento tehdy pětadvacetiletý muž byl vyhnancem z Francouzské komunistické strany (PCF),²⁷ a proto se po svém vyloučení ze strany rozhodl založit si vlastní politickou stranu.

Ale již v dubnu 1969 se JCR rozhodla spojit s oslabenou Mezinárodní komunistickou stranou (PCI) a založili tak společně Komunistickou ligu (*Ligue Communiste*). Přestože měla JCR podporu mezi studenty, po sjednocení s PCI nedokázala navázat na úspěch v květnu 1968 a ztratila vliv mezi studenty. Ale ani tato politická strana neměla dlouhého trvání, protože již v roce 1973 nechala Messnerova vláda tuto stranu legálně rozpustit. Po smrti prezidenta George Pompidoua ale dostala tato rozpuštěná strana šanci k založení nové politické strany. Tou se stala Revoluční komunistická fronta (*Front communiste révolutionnaire, FCR*) pod záštitou prezidentské kandidatury Alaina Krivina. Ještě téhož roku se FCR převedla do Revoluční komunistické ligy (*Ligue communiste révolutionnaire, LCR*), která existuje dodnes.

3.5.2 Další komunistické skupiny

Komunistická liga, ale nebyla jedinou vzniklou stranou v tomto období, například v říjnu 1972 vzniklo Hnutí levice radikálně sociální (*Mouvement de la gauche radicale-socialiste, MRGS*), které se však za nedlouho přejmenovalo na Levicově radikální hnutí

²⁶ Tato strana byla opět legalizována v roce 1970 a od roku 1983 nese zpět název *Parti Communiste Internationaliste (PCI)*

²⁷ Kde vedl mládežnické křídlo uvnitř PCF a aktivně vystupoval během května 1968

(*Mouvement des radicaux de gauche, MRG*).²⁸ V roce 1992 avšak toto hnutí zaniklo a místo toho vznikla nová strana Radikál (*Radical*), která byla ale o dva roky později zrušena.

3.5.3 Shrnutí vývoje trockistických stran po roce 1968

Nové hodnoty, které se zrodily bezprostředně po květnu 1968 a ustanovily se během 70. let, se staly základními požadavky společnosti, kterým politické strany od té doby musely čelit a v následujících volbách po květnu 1968 bylo znát citelné posílení gaullistů a naopak oslabení komunistů, kteří do těchto událostí téměř nezasahovali a nevyjadřovali podporu ani studentům ani dělníkům, kteří ve své podstatě tvořili jádro komunistické voličské základny. Ba naopak, francouzská komunistická strana se pokoušela rebelie uhasit.

V roce 1970 byla obnovena Mezinárodní komunistická organizace (OCI), o třináct let později zpátky převzala název Mezinárodní komunistická strana (PCI) a na počátku 80. let tato skupina, která měla většinu v původní poválečné PCI, byla nepochybně nejširší a nejsilnější trockistickou organizací ve Francii. Tato skupina kontrolovala nejširší segment studentského hnutí a pravděpodobně měla ten největší vliv v dělnickém hnutí.

S nastolením nových hodnot, tradiční strany nebyly schopné na tyto nové společenské požadavky adekvátně zareagovat. Ve skutečnosti se ukázalo, že Dělnický hlas (*Voix ouvrière, VO*)²⁹ byla schopna oslovit více lidí než konkurenční Komunistická liga, která byla přímým pokračovatelem Čtvrté internacionály, a od roku 1973 tato strana zaznamenává nezanedbatelné výsledky nejen v parlamentních ale i prezidentských volbách. Například v prezidentských volbách v roce 1974 a 1981 získala prezidentská kandidátka Arlette Laguillerová 2,3 % hlasů.³⁰

4 Dělnický boj (*Lutte Ouvrière*)

Kořeny této strany sahají ještě do období před druhou světovou válkou k již zmiňované Mezinárodní dělnické straně (*Parti Ouvrier Internationaliste, POI*), respektive Trockého Čtvrté internacionály, od které se oddělila v roce 1939 pod vedením Davida Kornera,

²⁸ PEROTTINO, Michel. Francouzský politický systém. Slon: Praha, 2005. Str. 274

²⁹ Odštěpek od Čtvrté internacionály, který si zvolil vlastní cestu.

³⁰ BECKER, Jean-Jacques, CANDAR Gilles. *Histoire des gauches en France, volume 2, XXe siècle: à l'épreuve de l'histoire*. La Découverte, 2005, str. 69

známého spíše jako Barta (viz. schéma v Příloze 1). V roce 1942 skupina kolem Davida Barty začala vydávat měsíčník *Třídní boj* (*La Lutte de Classes*). V něm Barta vyzýval k přeměně imperialistické války v civilní, dále předvídal velké revoluce v Německu, Itálii a jiných evropských zemích po druhé světové válce. V roce 1944 se tato strana nezapojila do nově formované Mezinárodní komunistické strany (PCI) a stále šla vlastní cestou. Ihned po válce se skupina *Třídní boj* soustředila na upevnění voličské základny v dělnickém hnutí, což se jí poměrně dařilo.

V roce 1967 začala tato skupina vydávat vlastní týdeník *Dělnický hlas* (*Voix ouvrière*, *VO*), od kterého poté odvodila svůj název a později téhož roku již měla VO dostatečnou podporu na to, aby se zformovala v politickou stranu. Samozřejmě i tato strana se podílela na událostech v květnu 1968, a proto i ona byla po událostech v roce 1968 de Gaullem uvedena do ilegality. O pár měsíců později se ale znovu zformovala pod názvem *Dělnický boj* (*Lutte ouvrière*, *LO*), pod kterým existuje a vydává vlastní týdeník dodnes.

Co se týče volebních aktivit této strany, tak v roce 1969 LO podporovala prezidentskou kandidaturu Alaina Krivina z LCR. Ale od 70. let se strana rozhodla věnovat dostatek času a pozornosti vlastní kandidatuře a propagaci. Nebylo to ale kvůli tomu, že by strana vycítila šanci vyhrát ve volbách, ale protože ve volbách je dopřán kandidátům čas v rádiu i v televizi a politická strana má tak šanci si vybudovat kontakt s dělníky, rolníky a jiným spektrem své voličské základny.

V prvních parlamentních volbách v roce 1973 utvořila LO alianci s LCR, ale v následujícím roce postavila LO svého vlastního kandidáta pro prezidentskou volbu – Arlette Laguillerovou, která obdržela v prvním kole přes 600 000 hlasů, tedy 2,33%.³¹ V roce 1978 se LO rozhodla již dále nespolupracovat s LCR a místo toho sestavila vlastní kandidátní listinu se 470 kandidáty, z čehož většina byli dělníci nebo zaměstnanci, a 191 kandidátek byly dokonce ženy.³² Tato velmi aktivní práce byla nelibě nesena vůdci konkurenční LCR a PCI, kteří obvinili LO, že se chovají populisticky, než aby dodržovaly

³¹ OZOUF, Jacques. *L'élection Présidentielle De Mai 1974*. *Esprit* (1940-), no. 437 (7/8) (1974): 14-37. Str. 23

³² ALEXANDER, J. Robert. *International Trotskyism 1929–1985: A Documented Analysis of the Movement*. Durham, NC: Duke University Press, 1991, str. 400

trockistické hodnoty. Dále obvinili Arlette Laguillerovou, že dává větší důraz na to, že je pracující ženou než na to, aby se zdůrazňoval politický program její strany. Vedení Dělnického boje (LO) zcela nepopřelo obvinění jejich protivníků, ale konstatovalo, že se jednalo o snahu udělat dobrý dojem na běžného dělníka a o snahu hájit je před buržoazií, která je využívá, a upozorňovali na nespravedlnost, že lidé, kteří dělají všechnu tu práci, dostávají na oplátku tak málo.

Strana Dělnický boj se ale nesoustředovala pouze na aktivity ve Francii, ale například během sedmdesátých let dvacátého století participovala ve veřejné diskusi organizované Revoluční komunistickou ligou (LCR) ohledně otázky eurokomunismu.³³

4.1 Kandidátky LO

Velmi zajímavou věcí je, že tato strana od roku 1974 nominuje pravidelně svou kandidátku na prezidenta. Až do roku 2012 jí byla Arlette Laguillerová a od prezidentských voleb v roce 2012 Nathalie Arthaudová. S podivem je nejen to, že tato strana nominuje vždy ženu, ale i vzhledem k podmínkám, které musí prezidentský kandidát splnit, tím je zisk 500 podpisů členů volebního kolegia z minimálně 36 departmentů. Je třeba si totiž uvědomit, že se jedná o trockistickou stranu, a proto je obdivuhodné, jak je možné, že kandidatura osob z této strany nalezne vždy dostatečnou podporu, aby se tato strana mohla zúčastnit prezidentských voleb.

Strana Dělnický boj se totiž prezentuje jako svobodná asociace aktivistů, kteří jsou součástí revoluční, komunistické, dělnické politické strany, která brání zájmy pracujícího lidu. Z krátkodobého hlediska mezi jejich tématy patří výpovědi pracovních smluv ze strany zaměstnavatele, nezaměstnanost, platy, pracovní podmínky a bydlení. Naopak z dlouhodobého hlediska se zaměřují na nerovnost mezi muži a ženami, ekologii, války ve světě a hladomory. Protože za všechny tyto problémy mohou podle představitelů této strany kapitalistické organizace a firmy, které se soustředují na vlastní profit, aniž by braly v úvahu světové důsledky, které poté nejvíce pocítují pracující.³⁴

³³ Ibid, str. 402

³⁴ ALLIÉS, Stéphane. *Faute d'accord majoritaire, le NPA part en ordre dispersé aux régionales (payant)*. Mediapart.fr, 7 décembre 2009

Pro tuto politickou stranu, respektive její představitele, pojem „revolucionářská“ strana neznamena pouze pasivní odpor, ale aktivní zapojení se do boje proti kapitalistickým společnostem a přispět tak ke změně myšlení dělnické třídy a to prostřednictvím všeobecné propagandy (pro rozšíření vlastních programových idejí strany) a přímým aktivním bojem ve formě stávek, manifestací, demonstrací apod.

4.1.1 Arlette Laguillerová

Arlette Laguillerová (narozena 1940) je pravděpodobně nejznámější a především nejvýraznější postavou této politické strany. Její politické začátky lze datovat zhruba od roku 1960, kdy aktivně vystoupila proti válce v Alžírsku a vstoupila do politické strany s názvem Sjednocená socialistická strana (*Parti socialiste unifié, PSU*). Poté přešla do strany Dělnický hlas (*Voix ouvrière, VO*) a po rozpuštění této strany dekretem vydaným tehdejším prezidentem de Gaullem se aktivně podílela na zrození strany Dělnický boj (*Lutte ouvrière, LO*) a od roku 1973 byla hlavní mluvčí této strany (až do roku 2008). Následující rok se stala první ženou, která kandidovala na post prezidenta republiky,³⁵ a od roku 1974 až do roku 2007 se pravidelně ucházela o prezidentský úřad. Mezi léty 1999 až 2004 byla europoslankyní za stranu Evropské sjednocené levice/ Severská zelená levice (*Gauche unitaire européenne/ Gauche verte nordique, GUE/NGL*).³⁶ Přestože sama již od roku 2008 není ani mluvčí strany ani prezidentskou kandidátkou, své politické aktivity neukončila a ba naopak stále podporuje stranu Dělnický boj a její následovnici Nathalie Arthaudovou.

4.1.2 Nathalie Arthaudová

Přestože je Nathalie Arthaudová (narozena 1970) mladší než její předchůdkyně Arlette Laguillerová, nepostrádá zkušenosti z politiky. Do strany Dělnický boj (*LO*) vstoupila již ve svých osmnácti letech, tedy v roce 1988 a od té doby se aktivně zapojovala do veškerých aktivit. Právě proto se pravděpodobně stala v roce 2008 nástupkyní Arlette Laguillerové a převzala pozici hlavní mluvčí. Sama také kandidovala v prezidentských volbách v roce 2012 a 2017, ale stejně jako její předchůdkyně ani jednou nepostoupila do druhého kola. Mezi léty 2008 až 2014 byla radní ve Vaulx-en-Velin. Zajímavostí je ale fakt, že v roce 2012 získala jako první kandidátka ze všech uchazečů pět set potřebných podpisů

³⁵ Émission de l'ORTF du 27 avril 1974, sur le site l'Institut national de l'audiovisuel

³⁶ Journal télévisé de 20 heures d'Antenne 2, sur le site l'Institut national de l'audiovisuel

od volebního kolegia, aby mohla předložit svou kandidaturu Ústavní radě.³⁷ Kromě politické kariéry se nadále aktivně věnuje i svému zaměstnání, kdy nejdříve vyučovala na gymnáziu Alberta Camuse v Rillieux-la-Pape a od roku 2011 pracuje na gymnáziu Le Corbusier à Aubervilliers.³⁸

4.2 Volby 2007

Pro prezidentské volby v roce 2007 bylo zveřejněno Ústavní radou 12 kandidátů v prvním kole³⁹ – nejvýznamnější levicoví kandidáti kromě Arlette Laguillerové byli dále Olivier Besancenot z LCR, Marie-George Buffetová z Francouzské komunistické strany (PCF) a Ségolène Royalová ze Socialistické strany. Z pravicových kandidátů nelze nezmínit Jean-Marie Le Pena a Nicolase Sarkozyho.

Žádné volby nemohou být stejné, jelikož se každé odehrávají v jiném dobovém kontextu a jsou ovlivněné událostmi či tématy stěžejními pro dané období. Ne jinak tomu bylo i v roce 2007. Mezi hlavní témata voleb patřila ekonomika, imigrace, zahraniční politika (především vpád do Iráku v roce 2003), dále Smlouva o Ústavě pro Evropu a ekologie.

4.2.1 Volební kampaň Arlette Laguillerové

V této prezidentské volbě, která nakonec byla její poslední, chtěla Arlette Laguillerová navázat na poměrně úspěšný výsledek z předcházející prezidentské volby v roce 2002, kdy získala 5,72 % hlasů, což činilo 1 630 045 voličů, kteří jí dali hlas v prvním kole.⁴⁰

³⁷ Nathalie Arthaud a déposé 521 signatures au Conseil constitutionnel [online]. Le Monde, 12 mars 2012.

³⁸ DJAMSHIDI, Ava. *Lutte ouvrière : Nathalie Arthaud lance sa campagne* [online]. Le Parisien, 6 septembre 2011

³⁹ *Décision du 19 mars 2007 arrêtant la liste des candidats à l'élection présidentielle*. Conseil constitutionnel (France), 19 mars 2007 : publiée au Journal officiel du 20 mars 2007.

⁴⁰ MARTIN, Pierre. *L'élection Présidentielle Et Les élections Législatives Françaises De 2002*. French Politics, Culture & Society 21, no. 1 (2003): 1-19. Str. 7

Ve svém volebním prohlášení⁴¹ se Arlette Laguillerová opět vrací k tématu, které ji provází každou volbou. Nejen pro ni, ale pro celou stranu Dělnického boje, respektive pro celou dělnickou třídu „je nejzávažnějším problémem doby míra nezaměstnanosti, pokles životní úrovně a rostoucí obtíže s nalezením vhodného bydlení. Samozřejmě vedle toho existují i další problémy, jako je přístup ke zdravotní péči, vzdělávání mládeže nebo ochrana životního prostředí. Tyto problémy, přestože jsou důležité, do značné míry závisí na těch prvně zmiňovaných.“⁴²

Řešení těchto palčivých problémů navrhované Arlette Laguillerovou zřejmě nikoho nepřekvapí vzhledem k povaze její krajně levicové trockistické politické strany. Jak se dá předpokládat, vše lze vyřešit pomocí státního zásahu a boje proti kapitalistickým společnostem. Například ve svém volebním prohlášení, které je přílohou této práce, navrhuje k ukončení nezaměstnanosti následující: „K financování toho nepostradatelného úsilí je zapotřebí nejprve přeměřovat rozpočtové výdaje. Opravdu bychom měli financovat národní obranu, tak nešťastně pojmenovanou, protože se nepoužívá k obraně země, ale pouze k vnějším válkám v Africe či Afghánistánu? Nebo bychom měli spíše zvýšit prostředky na vzdělávání? Co je užitečnější pro společnost: financování úderné jaderné síly nebo zachování nedalekých nemocnic a porodnic?“

Ten, kdo se alespoň trochu orientuje v hodnotách jednotlivých politických proudů, není překvapen rétorikou této kandidátky, jelikož již z povahy strany je očekávatelné, že jejich volební program je zaměřen na pracující nejen dělnické masy, a proto základním kamenem pro prezidentské (ale i legislativní) volby budou body jako pracovní smlouvy a pracovní podmínky, nezaměstnanost, sociální péče apod. A všeobecně řečeno, toto jsou body, na které střední a především nižší třída často slyší. Ale přesto ve volebním prohlášení Arlette Laguillerové je něco, co stojí za zmínku. Touto věcí je závěrečné prohlášení, kdy se snaží na poslední chvíli zaujmout co největší počet potenciálních voličů, aby zvolili právě ji. Vyslovila poměrně smělou a přesto útočnou nótu, ve které kritizuje tři nejvíce pravděpodobné vítěze prezidentských voleb pro rok 2002.

„Ani Nicolas Sarkozy, ani Ségolène Royalová, ani Francois Bayrou nenavrhují politiku, která by vyhovovala potřebám mas v těchto třech zásadních

⁴¹ Příloha 3

⁴² Příloha 3

otázkách: nezaměstnanost, životní náklady a bydlení. Nicolas Sarkozy je velký šéf a lidové třídy nemají od něho nic dobrého. Jeho jediným zájmem je zajistit, aby majitelé nemovitostí měli nejlepší podmínky pro ocenění svého kapitálu a zvýšení jejich příjmu. Nicolas Sarkozy je mluvčím velkých vlastníků. (Zatímco) Ségolène Royalová jim nechce čelit. Ani jeden, ani druhý, ani jejich konkurent Bayrou nemůže přinést platná řešení zásadních problémů této doby.“

Přestože Arlette Laguillerová kritizuje své tři největší rivaly, bohužel ani ona nepřichází s žádným řešením, které by obstojně mohlo přesvědčit voliče, aby dali svůj hlas právě jí. Což se projevilo ve volebních výsledcích.

4.2.2 Volební výsledky

Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, strana Dělnický boj nepředpokládá vítězství svých kandidátů, ale naopak se snaží dostat do širšího povědomí a získat tak nejen nové členy či voliče ale i zůstat v kontaktu s těmi dosavadními. I přes toto všechno Arlette Laguillerová oplývá energií a rozhodností a snaží se představit agilní kampaň. Bohužel pro ni se jí v prezidentských volbách v roce 2007 nepodařilo navázat na zmiňovaný úspěch z roku 2002. I když byla schopná získat dostatek podpisů (minimum je 500), aby mohla předložit vlastní kandidaturu na post prezidenta republiky, od voličské základy se jí velké podpory nedostalo – obdržela pouhých 1,33 % hlasů, tedy 487 857 voličských hlasů a skončila tak devátá ze dvanácti.⁴³ Je nutné si ale uvědomit, že zisk téměř půl milionů hlasů v zemi jako je Francie, není až tak nezanedbatelný výsledek, když si uvědomíme, že například v prezidentské volbě v roce 2018 v České republice získal zvolený Miloš Zeman necelé 2,9 milionů hlasů.⁴⁴

4.2.3 Shrnutí

Důvodů, proč došlo k takto výraznému poklesu voličských hlasů, by mohlo být několik, ale těžko lze určit pouze jeden jediný. Bohužel se mohla ukázat jistá vyčerpanost Arlette Laguillerové, která svůj program od roku 1974 příliš nezměnila, a proto tato stejná

⁴³ PERRINEAU, Pascal. *Analyse De L'élection Présidentielle Des 22 Avril Et 6 Mai Et Des élections Législatives Des 10 Et 17 Juin 2007 : Une Rupture Politique? French Politics, Culture & Society*25, no. 3 (2007): 74-85. Str. 78

⁴⁴ Český statistický úřad. *Volba prezidenta republiky konaná ve dnech 12. 1.-13. 1. 2018.*

rétorika nemusela být pro potenciální voliče už lákavá. Například sdělení, které uváděla na svém volebním letáku, mohlo působit zajímavě, přesto ne příliš reálně: „Říkám, že je třeba, aby pracující kontrolovali každodenní účetnictví a projekty těchto velkých společností, které nikdo nevolí a které jsou silnější než zvolení.“⁴⁵

Dalším důvodem ale nemuselo být ani tak programové prohlášení a jeho vyčerpanost, jako vyčerpanost osobní, fyzická dané kandidátky. Přeci jen v politice se pohybovala a pohybuje již dlouho a jakási osobní vyhořelost může být znát. Protože po těchto prezidentských volbách se Arlette Laguillerová rozhodla nejen, že toto byla její poslední prezidentská volba, ale přenechala i post hlavní mluvčí strany Dělnický boj své nástupkyni Nathalie Arthaudové.

4.3 Volby 2012

V roce 2012 se ucházelo o prezidentský úřad 10 kandidátů⁴⁶ včetně za levici kandidujícího Jean-Luca Mélenchona z Fronty levice (*Front de gauche, FG*), Philippa Poutoua z Nové antikapitalistické strany (*Nouveau Parti anticapitaliste, NPA*), Françoise Hollanda⁴⁷ ze Socialistické strany (*Parti socialiste, PS*) a za pravici kandidující Marine Le Penové z Národní Fronty (*Front national, FN*) a Nicolase Sarkozyho z Unie pro lidové hnutí (*Union pour un Mouvement Populaire, UMP*).

I volby v roce 2012 byly ovlivněny dobovým kontextem, v těchto volbách mohla být po sedmnácti letech ukončena pravicová prezidentská série. V tomto období nebyla situace pro pravici nijak optimistická, celá eurozóna se nacházela ve velké recesi především kvůli vysokým dluhům některých jejích členů, a proto se popularita pravice snížila na velmi nízkou úroveň. Ba naopak se začala pomalu prosazovat krajně pravicová Národní fronta (*Front Nationale, FN*) Marine Le Penové.

⁴⁵ Příloha 2

⁴⁶ Rozhodnutí z 19. března 2012 (*Décision du 19 mars 2012 arrêtant la liste des candidats à l'élection présidentielle*) [archive], publié au JORF du 20 mars 2012.

⁴⁷ Jeho partnerka Ségolène Royalová kandidovala v předcházejících prezidentských volbách.

4.3.1 Volební kampaň Nathalie Arthaudové

Ve své první prezidentské kandidatuře navazuje Nathalie Arthaudová na svoji předchůdkyni Arlette Laguillerovou. Přestože se jedná o první prezidentskou kandidaturu, nelze říct, že by Nathalie Arthaudová byla nezkušenou političkou, jak bylo popsáno výše. Co se týká volební kampaně, navazuje na body své předchůdkyně, ale možná ponaučená z jejího ne příliš úspěšného výsledku, body svého programu více specifikuje. Ve svém volebním prohlášení se netají rozhořčením vůči buržoazii a říká:

„V této vykořisťující společnosti nikdy nebyl život růžový pro ty, kteří nemají ani kapitál ani rentu a nemají nic než jen svou práci. Základní nespravedlnost této společnosti spočívá v tom, že právě ti, kteří vyrábějí, kteří dělají všechno, aby společnost fungovala, se mají nejhůře, zatímco bohatí parazité, kteří nijak nepomáhají, ba naopak, ničí společnost spekulacemi, hromaděním většího a většího bohatství. Tato základní nespravedlnost je prohloubena ekonomickou krizí⁴⁸, za kterou pracující třída není nijak odpovědná, ale za kterou ji chce privilegovaná vrstva nechat zaplatit.“⁴⁹

Všeobecnou nespokojenost s kapitalistickou společností zmiňovala již Arlette Laguillerová, ale Nathalie Arthaudová tento bod více rozvedla do detailu a dodává, že splácení dluhů a vysokých úroků nejsou ničím jiným než prostředkem jak vydírat společnost a zajistit tak akcionářům velkých bank trvalost zdroje rostoucího zisku ze státního rozpočtu a místních orgánů na úkor veřejných služeb. Protože ve vykořisťující společnosti nemají ti, kteří nemají kapitál, žádný jiný způsob života než jejich pracovní místa a jejich mzdy. Když ztratí svou práci, ztratí všechno. K zachování všech pracovních míst je tedy nezbytné rozdělit práci mezi všechny, aniž by došlo ke snížení mezd.⁵⁰

Mzdy bývají také každodenním chlebem této politické strany. Bojují nejen proti možnosti výpovědi ze strany zaměstnavatele, ale i proti smlouvám na dobu neurčitou. Stejně

⁴⁸ Světová ekonomická krize z roku 2008, která trvala zhruba až do poloviny roku 2015

⁴⁹ Příloha 4

⁵⁰ Příloha 4

jako Arlette Laguillerová i Nathalie Arthaudová lobbovala za zvýšení mezd a důchodů o minimálně tři sta eur měsíčně a za zvýšení minimální mzdy na tisíc pět set eur.⁵¹

Všechny tyto a jiné body, které lze vyčíst z jejího volebního programu, viz Příloha 4, jsou velmi zajímavé a není divu, že mezi levicovými voliteli z volebního kolegia mohly být atraktivní, a proto byla kandidatura Nathalie Arthaudové podpořena a ona tak získala pět set potřebných podpisů, ale jak se zdá z volebních výsledků, nepřinesla straně Dělnický boj žádné velké oživení.

4.3.2 Volební výsledky

Již výsledek z voleb z roku 2007 u Arlette Laguillerové ukázal jistý propad u jejich voličské základy, ale prvně kandidující Nathalie Arthaudová tento pokles ještě prohloubila se ziskem pouhých 0,56 % hlasů (202 548 voličských hlasů),⁵² což je o polovinu méně, než získala její předchůdkyně, a Nathalie Arthaudová se tak umístila na předposledním místě. Stejný voličský propad se ukázal i v parlamentních volbách v roce 2012, kdy tato strana získala pouhých 126 571 hlasů, tedy 0,49 %⁵³ - opět téměř o polovinu méně než v předcházejících volbách, kdy strana Dělnický boj získala 218 233 hlasů.⁵⁴

4.3.3 Shrnutí

V tomto případě se důvody, proč tato kandidátka, respektive i její strana poté v parlamentních volbách, tolik propadla se zdá být jasná. Odklon voličů od Dělnického boje mohl být zapříčiněn jak ekonomickou krizí z roku 2008, tak i nevýraznou osobností Nathalie Arthaudové. Ekonomická krize z roku 2008 totiž silně zasáhla celosvětovou ekonomiku a mnoho obyvatel pocítilo její dopady. Nejvíce tato krize zasáhla nižší vrstvy, kdy se začala zvedat nezaměstnanost ale i ceny. Tento fakt mohl ve voličích vyvolat zdání, že tato strana, která hlásá boj za jejich ochranu, svůj slib nedodržela nebo nedokázala dodržet, a proto se

⁵¹ Příloha 3

⁵² De BOISSIEU, Laurent. Élection présidentielle 2012. France Politique [online]

⁵³ De BOISSIEU, Laurent. Élection législative 2012. France Politique [online]

⁵⁴ GRUNBERG, Gérard. *Les élections Françaises De 2007*. French Politics, Culture & Society 25, no. 3 (2007): 62-73. Str. 70

raději přiklonili k jiné straně, která jim jistoty nejen slíbila, ale zdála se být i více předurčenou jim je dopřát.

Osobnost Nathalie Arthaudové, která kandidovala poprvé na post prezidentky republiky, se mohla jevit nedůrazná a nejistá. Bohužel si dle mého názoru uškodila i tvrzením, kdy řekla: „Já samozřejmě nepředstírám, že budu zvolena... Volební lístky neumožňují měnit životy. Umožňují nám však vyjádřit se, (a proto) musíme využít této příležitosti.“⁵⁵ Myslím, že toto prohlášení, ač myšleno skromně, ukázalo N. Arthaudovou jako kandidátku postrádající sebevědomí. Každý kandidát, který se uchází o jakýkoliv významný post (i když je to jen pouze „na oko“), musí ukázat rozhodnost a odhodlání. A to se zde bohužel nestalo. Přestože osobnost N. Arthaudové působí velmi sympaticky, tímto svým postojem si podrazila trochu nohy. Protože kdy jindy, než při volbách lze legálně něco změnit? Nejde jen o to vyjádřit se, ale pokusit se něco změnit.

4.4 Volby 2017

Vzhledem ke svému ne příliš přesvědčivému výkonu v prezidentských volbách v roce 2012, je s podivem, že získala opět pět set potřebných podpisů pro předložení své kandidatury. I v těchto volbách byl počet kandidátů poměrně početný – celkem 11.⁵⁶ Z levicového proudu stojí za zmínku kromě Nathalie Arthaudové také Phillipe Poutou (NPA), za pravici kandidovali na prezidenta republikán François Fillon (*Les Républicains*, *LR*) nebo Marine Le Penová (FN) a za centristy Emmanuel Macron (*Vpřed!*, *En Marche!*, *EM*).

Tyto zatím poslední prezidentské volby byly ovlivněny několika událostmi, které se během předchozích pěti let udály – například evropskou migrační krizí, referendem ve Velké Británii ohledně vystoupení z Evropské unie, či zvolením Donalda Trumpa prezidentem Spojených států amerických.

4.4.1 Volební kampaň Nathalie Arthaudové

Na rozdíl od předchozích voleb, nyní si Nathalie Arthaudová počínala mnohem sebejistěji. Dostalo se jí také velké podpory od Arlette Laguillerové, která natočila několik

⁵⁵ Příloha 4

⁵⁶ Dekret č. 2017-165 PDR z 18 března 2017 [archiv], publikováno v JORF z 21 března 2017.

volebních spotů vyjadřujících podporu své následovnici.⁵⁷ Také je vidět, že změnila postoj a vlastní rétoriku, kdy hned na úvod ve svém volebním prohlášení píše:

„My vytváříme všechno to bohatství, včetně zisků a luxusního zboží určeného pro menšinu. Pokroky v dopravě, technice, medicíně, to jsme my! Společně vytváříme fungující společnost. Naše práce, naše platy, naše důchody, naše pracovní podmínky a naše životní podmínky se musí být upřednostněny před podíly akcionářů a takzvanými zlatými padáky.“⁵⁸

Volební program je dle specifikován několika body, kdy ten největší z nich se týká pochopitelně mezd a pracovních podmínek, to znamená, že bojuje proti ukončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele (*licenciement*), rušení pracovních míst z důvodu nedostatku financí, snižování mezd a zvyšování pracovní doby. Jako řešení pro nedostatek práce navrhuje „rozdělme práci mezi všechny. Je třeba zakázat výpovědi ze strany zaměstnavatele a plány na rušení pracovních míst, a začít s těmito kroky u společností, které na tom všem profitují. Stát by měl a musí se zapojit do všech veřejných služeb pro občany. Je životně důležité, aby stát vystavěl nezbytná bydlení a dal je k dispozici za minimální ceny. Dále je třeba zvednout mzdy a penze o tři sta euro, žádná výplata by (tudíž) neměla činit méně než tisíc osm set euro čistého.“⁵⁹

Tento krok (zvyšování mezd) je pochopitelný, protože dozvuky celosvětové ekonomické hospodářské krize stále doznívají a mnoho lidí se nedokázalo finančně stabilizovat. Navíc se neustále zvyšují ceny „ a proto je tedy nutné, aby mzdy, důchodové penze a příspěvky byly indexovány podle reálných životních nákladů“ jak tvrdí Nathalie Arthaudová.⁶⁰

Vzhledem k dobovému kontextu je ale zde jeden bod, který ve Francii nezískal v dané době podporu – tímto bodem je odmítnutí rasismu a všech ideologií, které dávají do protikladu jedny vůči druhým, a s tím souvisí zásadní téma a tím je přijímání imigrantů. Nathalie Arthaudová zastává úctyhodný postoj, kdy je otevřená vůči svobodě pohybu a

⁵⁷ Tyto volební spoty jsou dostupné na oficiálních stránkách strany www.lutte-ouvriere.org

⁵⁸ Příloha 6

⁵⁹ Příloha 6

⁶⁰ Příloha 6

zabydlení se migrantů, ale toto prohlášení je pravděpodobně jedním z bodů, které jí způsobily nízký volební zisk.

4.4.2 Volební výsledky

Oproti předchozím volbám z roku 2012 je znát malý nárůst, kdy v posledních prezidentských volbách získala Nathalie Arthaudová 0,64 %, tedy 232 384 hlasů.⁶¹ Přestože výsledek voleb není nijak oslnivý, jistým úspěchem je nárůst počtu voličských hlasů. Změna přístupu přinesla své malé ovoce v podobě zisku třiceti tisíc hlasů. Volebních výsledků Arlette Laguillerové bohužel zatím nedosahuje, ale s tímto novým přístupem bude velmi zajímavé očekávat nové prezidentské volby v roce 2022.

4.4.3 Shrnutí

Je vidět, že od své první prezidentské kandidatury se Nathalie Arthaudová změnila a pochopila, jakou pozici má zastávat. Již to není ta kandidátka, která se pouze zúčastňuje, aby se vyjádřila, ale je tou, která se připravuje hbitě odpovědět na ataky budoucího prezidenta nehledě na to, kdo to bude, a jeho vládu.⁶² Tímto krokem sice ukazuje, že počítá s tím, že nevyhraje, ale na druhou stranu je rozhodnutá bojovat.

Tyto prezidentské volby byly jasně rozdělené skrze migrační krizi, kdy vzestup a popularita Marine Le Pen byla na pováženou. Bohužel nárůst podpory krajní pravice není jevem typickým jen pro Francii, viz Donald Trump ve Spojených státech amerických, Viktor Orbán v Maďarsku či nárůst extremistických pravicových stran po celé Evropě.

5 Závěr

Předložená bakalářská práce se v prvních dvou částech zaměřila na francouzský institucionální a historický kontext, kdy byl vysvětlen francouzský politický systém a historie trockismu ve Francii. Tyto části měly za úkol vysvětlit okolnosti, které pomohou lépe vysvětlit výběr tématu a zaměření se na trockistickou stranu Dělnický boj (LO). Poslední část práce byla věnována analýze prezidentských voleb v letech 2007-2017 z pohledu této trockistické strany a jejích dvou kandidátek. Tato strana jako první v historii

⁶¹ De BOISSIEU, Laurent. Élection présidentielle 2012. France Politique [online]

⁶² Příloha 6

navrhla ženu jako uchazečku o post prezidenta republiky, což byla velmi pokroková záležitost a pravděpodobně na počátku ambice této strany a její vůdkyně Arlette Laguillerové vyvolávaly silnou podporu. Tato kandidátka se totiž prezentovala jako pracující žena odhodlaná bojovat a hájit práva a potřeby své dělnické třídy.

Jako cíl své bakalářské práce jsem si vytyčila odpovědět na dvě otázky:

- 1) Proč se trockisté aktivně zapojují po roce 1968 do prezidentských voleb?
- 2) Jak je možné, že krajně levicová trockistická strana *Dělnický boj* (*Lutte ouvrière*) je schopna pravidelně nominovat od roku 1974 kandidátku pro prezidentské volby.

Odpověď na první otázku se z mého pohledu zdá být zřejmá. Události roku 1968 hrály trockistickým skupinám takzvaně do karet, ale nakonec nedošlo k revoluci a změně režimu. Přestože občanská nespokojenost byla obrovská, nestala se z ní nic víc než generální stávka, která byla po relativně krátké době ukončena. Situace se poté vrátila do běžného fungování, a i když byl režim prezidenta de Gaullea vážně ohrožen, k jeho svržení nakonec nedošlo. Ba naopak, v následujících volbách gaullistická strana posílila. Navíc jako důsledek těchto událostí se prezident de Gaulle rozhodl rozpustit většinu trockistických stran, které se angažovaly v občanské revoltě, a tudíž se situace pro tyto strany zkomplikovala.

Z toho důvodu usuzuji, že se trockisté, především strana *Dělnický boj*, začala angažovat ve volbách. Pochopili totiž, že je třeba dosáhnout výsledků legální cestou, tedy skrze volby. Ačkoliv si již od začátku pravděpodobně uvědomovali, že jejich postavení a voličská základna není nijak velká na to, aby mohli ovlivnit chod země, ukázalo se, že volby (ať už parlamentní či prezidentské) jim dopřávají oficiální prostor na jejich vlastní propagandu. Především v prezidentských volbách, kdy je každému kandidátovi garantován vysílací čas v televizi i v rádiu, je tato možnost zviditelnění se velmi užitečná. Motivace pro aktivní participaci ve volbách je tedy následující – jedná se o legální prostředek, jak se vyjádřit, zůstat v kontaktu se svými podporovateli, získat voličskou podporu a rozšířit tak svou voličskou základnu.

Co se týče odpovědi na druhou otázku, vzhledem k charakteristice této politické strany, je tato skutečnost opravdu podivující. Na druhou stranu nelze na tuto trockistickou

stranu pohlížet z pohledu člověka, který vyrůstal v bývalé postkomunistické zemi. Je evidentní, že komunistické strany se v každé části Evropy vyvíjely odlišně. Země bývalého východního bloku Sovětského svazu mají na tyto strany jiný pohled než například obyvatelé ve Francii.

Levice ve Francii má naprosto jinou tradici než například v České republice. Tradice a obliba francouzského obyvatelstva pro stávky a demonstrace kdykoliv se jim něco nelíbí, se jeví jako ideální prostředí pro trockistické strany, které vyzývají k aktivní občanské nespokojenosti a revoltě. Ale i přes tuto skutečnost, je podpora krajně levicové trockistické strany zajímavou záležitostí. Jak bylo vysvětleno na začátku této práce, aby mohl kdokoliv kandidovat v prezidentských volbách, je zapotřebí aby dotyčný kandidát získal minimálně pět set podpisů od volebního kolegia, které je tvořeno poslanci, starosty, radními a úředníky, z minimálně 36 departmentů.

Nejvyšší podpory se této politické straně dostává na severu Francie, aspoň tomu tak bylo za Arlette Laguillerové, bohužel s nástupem Nathalie Arthaudové preference této politické strany po celé Francii rapidně klesly, ale i přesto tato strana má dostatečnou podporu volitelů, ale již ne voličů. Proč tomu tak je? Co se týče podpory volitelů, dá se usuzovat, že tuto stranu podporují především osobnosti ze zemědělských a industriálních oblastí Francie, které mohou k této politické straně cítit mnohem vyšší sympatie než k tradičním levicovým stranám, které se specificky nevyslovují ani nehájí zájmy dělnické a pracující třídy, ale hájí zájmy všech. Proč ale poté nezískává tato strana více hlasů od voličů? Odpovědí na tuto otázku se jeví více.

Zaprvé politický program strany se po celá léta nemění, a tudíž může být pro voliče již nezajímavý, protože nenabízí nic nového. Na začátku to mohlo být atraktivní a mohlo to vzbuzovat pocit, že nastane změna, ale pokud je program stejný, nevyvíjí se, a z pohledu voličů se nic nemění, volič zákonitě ztratí důvěru. Druhým důvodem, proč voliči nepodporují tuto dělnickou stranu, může být fakt, že raději podpoří větší a silnější levicovou stranu, která hlásí, že bojuje o voličskou přízeň a udělá maximum, aby zvítězila. Strana Dělnický boj (*Lutte ouvrière*) otevřeně přiznává, že nemá ambice vyhrát, ale chce využít každou příležitost vyjádřit se. A toto není pro potenciálního voliče důvěryhodné.

Stručně řečeno, ačkoliv se agitace této politické strany může zdát sympatická a hájící zájmy dělnické třídy, nevýrazné a nepřesvědčivé osobnosti kandidujících žen nedokáží strhnout voličskou přízeň na svou stranu a přimět tak voliče dát jim svůj hlas. Na druhou stranu se tato strana vyvíjí a chce zůstat v kontaktu s voličem například skrze své webové stránky, kam pravidelně nahrávají vlastní krátká videa a využívají tak moderních technologií a sociálních sítí. S tímto přístupem a více osobitější a sebevědomější prezentací má tato strana potenciál získat zpět širší voličskou základnu a kdo ví, v budoucnosti třeba významně ovlivnit i politické dění.

Seznam použité literatury:

PEROTTINO, Michel. Francouzský politický systém. Slon: Praha, 2005. ISBN 80-86429-48-2

ALEXANDER, J. Robert. *International Trotskyism 1929–1985: A Documented Analysis of the Movement*. Durham, NC: Duke University Press, 1991. ISBN 978-0822-3097-58

BERSTEIN, Serge. *La France de l'expansion .1, La République gaulienne : 1958 - 1969 = Nouvelle histoire de la France contemporaine*. Paris : Seuil, 1989. ISBN 978-2020-1040-81

BECKER, Jean-Jacques, CANDAR Gilles. *Histoire des gauches en France, volume 2, XXe siècle: à l'épreuve de l'histoire*. La Découverte, 2005, ISBN: 978-2707-1473-70

SOWERWINE, Charles. *France since 1870: Culture, Society and the Making of the Republic*. Palgrave Macmillan: 2009. ISBN 978-0230-5733-90

DOGAN, Mattei (1984). *How Civil War Was Avoided in France*. International Political Science Review / Revue internationale de science politique. 5 (3): 245–277

DUBY, Georges. *Dějiny Francie od počátků po současnost*. Nakladatelství Karolinum, Praha 2003. ISBN: 80-7184-514-0

WINOCK, Michel. *Le socialisme en France et en Europe XIXe –XXe siècle*. Editions de Seuil, 1992. ISBN: 978-2020-1465-84

YSMAL, Colette. *Les partis politiques sous la Ve République*. Montchrestien: Paris, 1989. ISBN: 978-2707-6035-86

OZOUF, Jacques. *L'élection Présidentielle De Mai 1974*. Esprit (1940-), no. 437 (7/8) (1974): 14-37

MARTIN, Pierre. *L'élection Présidentielle Et Les élections Législatives Françaises De 2002*. French Politics, Culture & Society 21, no. 1 (2003): 1-19.

GRUNBERG, Gérard. *Les élections Françaises De 2007*. French Politics, Culture & Society 25, no. 3 (2007): 62-73.

PERRINEAU, Pascal. *Analyse De L'élection Présidentielle Des 22 Avril Et 6 Mai Et Des élections Législatives Des 10 Et 17 Juin 2007 : Une Rupture Politique? French Politics, Culture & Society* 25, no. 3 (2007): 74-85.

DJAMSHIDI, Ava. *Lutte ouvrière : Nathalie Arthaud lance sa campagne* [online]. Le Parisien, 6 septembre 2011

Dostupné zde: <http://www.leparisien.fr/election-presidentielle-2012/lutte-ouvriere-nathalie-arthaud-lance-sa-campagne-06-09-2011-1595158.php>

ALLIÉS, Stéphane. *Faute d'accord majoritaire, le NPA part en ordre dispersé aux régionales (payant)*. Mediapart.fr, 7 décembre 2009

Dostupné zde: <https://www.mediapart.fr/journal/france/071209/faute-daccord-majoritaire-le-npa-part-en-ordre-disperse-aux-regionales>

OSTATNÍ ZDROJE

Ústava Páté francouzské republiky

Dostupné online: http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/root/bank_mm/constitution/constitution.pdf

Rozhodnutí č. 62-20 DC z 6. listopadu 1962.

Dostupné online: <http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/francais/les-decisions/acces-par-date/decisions-depuis-1959/1962/62-20-dc/decision-n-62-20-dc-du-6-novembre-1962.6398.html>

Dekret č. 2000-655 z 12. července 2000, JOFR č. 161 z 13. července 2000, strana 10641, text č. 1.

Dostupné online:

https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=1FBD3C8C1B1843C0AF4816BDDEA9706A.tplgfr32s_2?cidTexte=JORFTEXT000000766148&dateTexte=20000713&categorieLien=id#JORFTEXT000000766148

Projev prezidenta de Gaullea z 24. května 1968 [online]. Dostupné zde: <https://fresques.ina.fr/de-gaulle/fiche-media/Gaulle00142/allocution-du-24-mai-1968.html>

Projev Charlese de Gaulle z 30. května 1968 [online]. Dostupné zde: <https://www.youtube.com/watch?v=mfSN462bKMc>

De BOISSIEU, Laurent. Élection présidentielle 2012. France Politique [online]. Dostupné online: <http://www.france-politique.fr/election-presidentielle-2012.htm>

De BOISSIEU, Laurent. Élection législative 2012. France Politique [online] Dostupné online: <http://www.france-politique.fr/elections-legislatives-2012.htm>

Dekret č. 2017-165 PDR z 18 března 2017 [archiv], publikováno v JORF z 21 března 2017

De BOISSIEU, Laurent. Élection présidentielle 2012. France Politique [online]. Dostupné online: <http://www.france-politique.fr/election-presidentielle-2017.htm>

Nathalie Arthaud a déposé 521 signatures au Conseil constitutionnel [online]. Le Monde, 12 mars 2012.

Dostupné zde: https://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2012/breve/2012/03/07/nathalie-arthaud-a-depose-521-signatures-d-elus-au-conseil-constitutionnel_1653143_1471069.html

Profession de foi- Nathalie Arthaud – Présidentielle 2017. Politique & animaux: 2017 [online]

Dostupné zde: <https://www.politique-animaux.fr/sites/www.politique-animaux.fr/fichiers/prises-de-positions/pieces-jointes/arthaud.pdf>

BONNER, Cyril. EN IMAGES. *Les affiches des 11 candidats à la présidentielle 2017*. L'OBS: 4.4. 2017 [online]

Dostupné zde: <http://www.nouvelobs.com/galerias-photos/presidentielle-2017/20170404.OBS7531/en-images-les-affiches-des-11-candidats-a-la-presidentielle-2017.html>

Profession de foi de Nathalie Arthaud au 1er tour de l'élection présidentielle de 2012.

Politiquemania (La base de données de la vie politique française), 2012 [online]

Dostupné zde: <https://www.politiquemania.com/professions-de-foi-presidentielle-2012-10320-1.html>

Profession de foi de Arlette Laguiller au 1er tour de l'élection présidentielle de 2007.

Politiquemania (La base de données de la vie politique française), 2007 [online]

Dostupné zde: <https://www.politiquemania.com/professions-de-foi-presidentielle-2007-15-1.html>

Les affiches de la campagne commentées par Christophe Fillâtre, de l'agence Carré noir.

Le Monde, 19. 3. 2017 [online]

Dostupné zde: https://www.lemonde.fr/societe/portfolio/2007/03/19/les-affiches-de-la-campagne-commentees-par-christophe-fillatre-de-l-agence-carre-noir_879215_3224.html

Émission de l'ORTF du 27 avril 1974, sur le site l'Institut national de l'audiovisuel

Journal télévisé de 20 heures d'Antenne 2, sur le site l'Institut national de l'audiovisuel

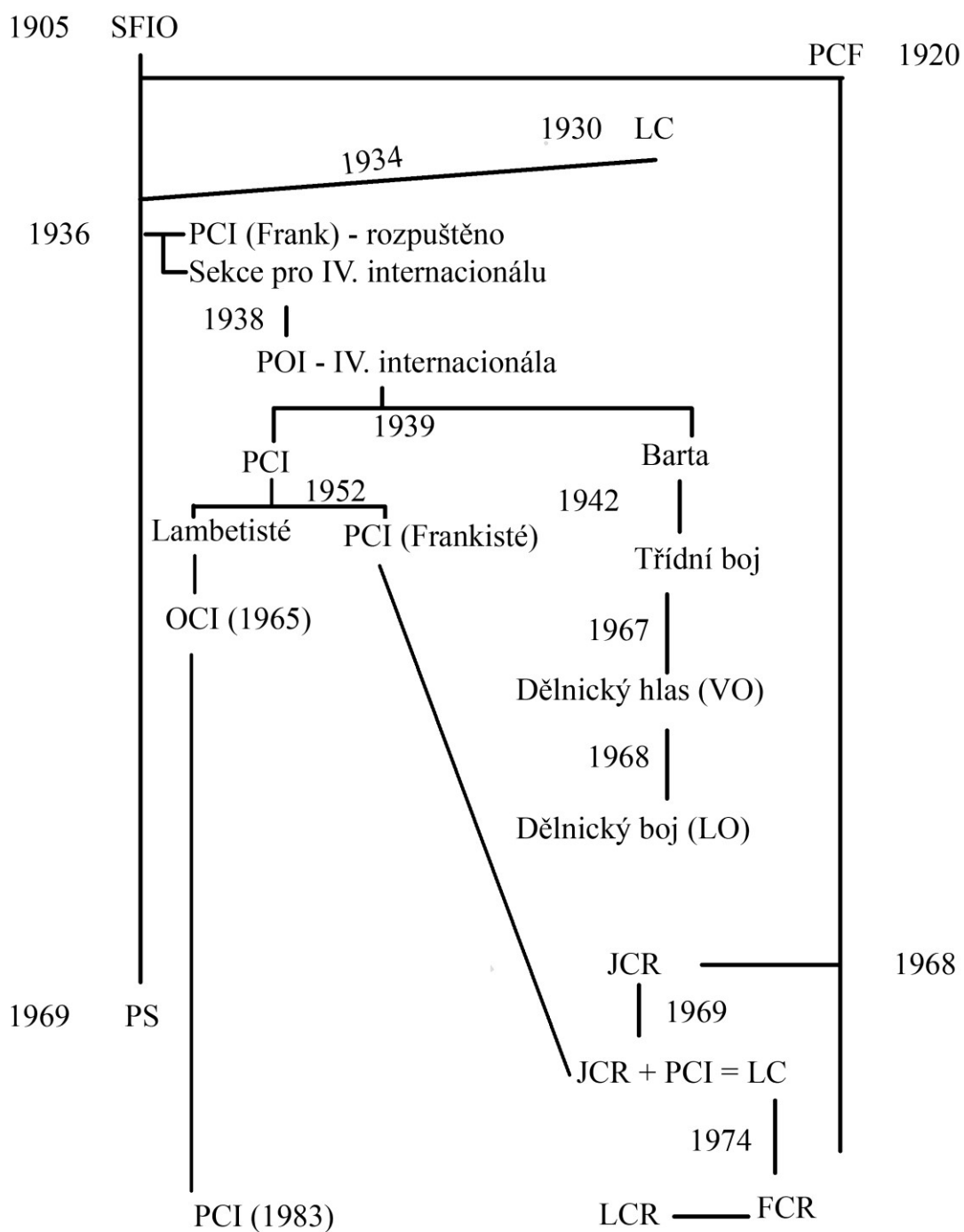
Seznam zkratk:

EM	En Marche! Vpřed!
FCR	Front communiste révolutionnaire, Komunistická revolucionářská fronta
FG	Front de gauche, Fronta levice
FN	Front nationale, Národní fronta
GUE/NGL	Gauche unitaire européenne/ Gauche verte nordique, Sjednocená evropská levice/ Severská zelená levice
JCR	Jeunesse communiste révolutionnaire, Revolucionářská komunistická mládež
JSR	Jeunesses socialistes révolutionnaires, Revolucionářská socialistická mládež
LC	Ligue communiste, Komunistická liga
LCR	Ligue communiste révolutionnaire, Komunistická revolucionářská liga
LO	Lutte ouvrière, Dělnický boj
LR	Les Républicains, Republikáni
MRG	Mouvement des radicaux de gauche, Hnutí levicových radikálů
MRGS	Mouvement de la gauche radicale-socialiste, Hnutí levice radikálně-sociální
NPA	Nouveau Parti anticapitaliste, Nová strana antikapitalistická
OCI	Organisation communiste internationaliste, Mezinárodní komunistická organizace
PAC	Parti pour une alternative communiste, Strana pro komunistickou alternativu
PCF	Parti communiste français, Francouzská komunistická strana
PCI	Parti communiste internationaliste, Mezinárodní komunistická strana
PCMLF	Parti communiste marxiste-léniniste de France, Francouzská marxisticko-leninistická komunistická strana
POI	Parti ouvrier internationaliste, Mezinárodní dělnická strana
PS	Parti socialiste, Socialistická strana
PSU	Parti socialiste unifié, Sjednocená socialistická strana
SFIC	Section française de l'internationale communiste, Francouzská sekce komunistické internacionály
SFIO	Section française de l'Internationale ouvrière, Francouzská sekce dělnické internacionály
UMP	Union pour un Mouvement Populaire, Unie pro lidové hnutí
VO	Voix ouvrière, Dělnický hlas

Příloha 1.

Schéma – vývoj krajní levice ve Francii

Vývoj krajní levice ve Francii

Zdroj: vlastní tvorba autorky

Příloha 2.

Prezidentská kampaň 2007 – Arlette Laguillerová – volební leták

Élection présidentielle du 22 avril 2007

Arlette Laguiller

candidate de Lutte Ouvrière

Travailleuses, travailleurs,

Tandis que les grandes sociétés affichent des profits records, les classes populaires sont confrontées à des problèmes désastreux :

Le chômage ne recule pas, sauf dans les manipulations statistiques du gouvernement.

Le niveau de vie continue à baisser : salaires, pensions et retraites suivent de plus en plus mal la hausse du coût de la vie.

La crise du logement explose, avec un million et demi de personnes en attente de HLM et deux millions de mal-logés, des milliers de sans-logis dont beaucoup ont un travail.

Bien d'autres problèmes, l'accès aux soins, l'éducation ou la dégradation des services publics en dépendent.

L'État a trouvé de l'argent pour le patronat : 65 milliards de subventions en 2005, plus en 2006 et encore plus cette année.

Pour les plus riches, il multiplie les cadeaux fiscaux, tel le bouclier fiscal ou la suppression des droits de succession pour les grosses fortunes.

L'État ne veut pas s'attaquer aux grandes sociétés financières et industrielles qui dirigent toute l'économie à leur seul profit.

Un exemple : chez Airbus, propriété d'EADS, c'est à 4 300 travailleurs, en France, que l'on veut faire payer la note d'une erreur des dirigeants d'EADS, cause d'années de retard dans les livraisons. Le carnet de commandes est plein pour cinq ans, mais on licenciera des milliers de travailleurs, et aux autres on fera faire des heures supplémentaires non majorées.

EADS a fait dans les années passées des milliards d'euros de bénéfices, il pourrait prendre sur ses profits passés pour traverser la période difficile ! Mais il préfère sacrifier des travailleurs.

Alors, je dis qu'il faut que les travailleurs, la population contrôlent au jour le jour la comptabilité et les projets de ces grandes entreprises que personne n'élit et qui sont plus puissantes que les élus.

Évidemment, le bulletin de vote à mon nom ne suffira pas, mais ce vote exprimera votre colère et montrera que, même après l'élection, il faudra compter avec les réactions de l'ensemble des travailleurs.

Pour dire tout cela avec moi,

Votez Arlette Laguiller

Lutte Ouvrière - BP 233 75865 Paris Cedex 18 www.arlette-laguiller.org

Zdroj: *Les affiches de la campagne commentées par Christophe Fillâtre, de l'agence Carré noir.* Le Monde, 19. 3. 2017 [online]

Dostupné zde: https://www.lemonde.fr/societe/portfolio/2007/03/19/les-affiches-de-la-campagne-commentees-par-christophe-fillatre-de-l-agence-carre-noir_879215_3224.html

Příloha 3.

Volební prohlášení Arlette Laguillerové pro prezidentské volby 2007

Travail@euses, travail@eurs,

Les plus graves problèmes du moment pour les classes populaires sont, essentiellement, l'ampleur du chômage, la baisse du niveau de vie et la difficulté croissante de disposer d'un logement convenable. Il y a d'autres problèmes, bien sûr, comme l'accès aux soins, l'éducation des jeunes ou l'environnement. Mais ces problèmes, tout en étant importants, dépendent en grande partie des premiers.

Le chômage touche, même d'après les chiffres officiels sous-évalués, deux millions et demi de personnes. Mais au moins aussi nombreux sont ceux qui n'occupent que des emplois précaires à temps partiel imposé et qui, de ce fait, n'ont pour vivre que des revenus inférieurs au smic. Cela en fait des travailleurs pauvres, voire très pauvres, contraints, pour certains d'entre eux, de vivre dans la rue.

Le logement est une autre catastrophe sociale depuis des dizaines d'années, mais qui n'a jamais été aussi grave. Selon la Fondation Abbé Pierre, un million deux cent mille ménages sont sur les listes d'attente des HLM, qu'on ne construit pas en nombre suffisant. Et deux autres millions, sinon plus, sont logés dans des logements de fortune, chez des parents, dans des campings, voire dans des taudis.

La diminution du pouvoir d'achat devient tout aussi dramatique. Le niveau de vie des travailleurs et de toutes les classes populaires n'a cessé de se détériorer depuis trente ans, aussi bien du fait du blocage des salaires qu'en raison de l'augmentation du coût de la vie. La baisse des remboursements de sécurité sociale, les forfaits non remboursables qui se multiplient, deviennent insupportables pour les budgets les plus modestes.

Les salaires, même de ceux qui ne sont pas tombés dans la précarité, sont nettement insuffisants, même pour assurer un pouvoir d'achat équivalent à celui d'il y a trente ans. Les pensions de retraite aussi.

Dans tous ces domaines vitaux, la situation du monde du travail s'aggrave continuellement.

Cela ne doit pas continuer ainsi !

Comment ne pas comparer cette évolution catastrophique de la situation des classes populaires avec les bénéfices des grandes entreprises et les revenus du capital ?

Les profits des entreprises sont en croissance constante depuis des années. Si, encore, ces profits s'investissent dans la création de forces productives nouvelles, de moyens de production supplémentaires qui non seulement créeraient des emplois mais aussi des biens de consommation à un niveau qui fasse baisser leurs prix, ils pourraient servir à quelque chose d'utile ! Mais ce n'est pas le cas. Depuis des années, les profits ne servent qu'à de faux investissements qui consistent à racheter tout ou partie d'entreprises qui existent déjà, phénomène de concentration qui non seulement ne crée pas d'emplois nouveaux, mais le plus souvent en supprime.

Alors, ces profits qui s'accroissent et ne servent qu'à se racheter ou à se revendre mutuellement conduisent à une spéculation boursière catastrophique pour l'économie et qui entraîne un ensemble de spéculations sur l'immobilier, par exemple.

On ne peut donc résoudre aucun des graves problèmes des classes populaires sans imposer une autre répartition des profits, qui profite cette fois à la collectivité.

Pour mettre fin au chômage

Il faut commencer par interdire tout licenciement collectif aux grandes entreprises sous peine de réquisition d'extra-dîners d'expatriation sans rachat ni indemnité. Une fraction au moins des profits présents et accumulés dans le passé devrait servir à financer le maintien des emplois existants, voire à procéder à des embauches supplémentaires. Plutôt qu'user les uns au travail par des heures supplémentaires ou par l'augmentation du rythme de travail, pendant que d'autres sont laissés dans l'inactivité forcée, il faut répartir le travail entre tous avec maintien des salaires.

L'Etat, de son côté, peut et doit créer des emplois dans les services publics qui se dégradent tous, faute d'effectifs en nombre suffisant. Il faut embaucher le personnel nécessaire dans les hôpitaux publics, dans les maisons de retraite, à l'éducation nationale, dans les transports publics.

Pour financer cet effort indispensable, il faut, en premier lieu, réexaminer les dépenses budgétaires. Faut-il financer la Défense nationale, si mal nommée puisqu'elle ne sert en rien à la défense du pays, mais seulement à des guerres extérieures, en Afrique ou en Afghanistan ? Ou augmenter les crédits de l'Education nationale ? Ou est-ce qui est le plus utile à la société : financer la force de frappe nucléaire ou maintenir les hôpitaux et maternités de proximité ?

Tout en réorientant le budget de l'Etat vers des dépenses utiles à toute la population, il faut en augmenter les recettes. Il est scandaleux que la plus grande part des recettes de l'Etat (53,1 %) provienne de la TVA et autres impôts indirects, qui ne sont pas progressifs et qui frappent surtout les classes

Arlette Laguiller

candidate de Lutte Ouvrière

la majorité des classes populaires et qu'elles ne peuvent assurer les profits élevés exigés par la finance aujourd'hui qu'en écumant toujours plus les conditions d'existence du monde du travail. Elles soumettent la vie réelle, les conditions d'existence de la population, à la fluctuation de la finance et des cours de la Bourse.

La seule alternative pour la société est d'imposer que les grandes entreprises, les grandes banques, les holdings financiers soient soumises au contrôle de la population.

Il faut rendre publique au jour le jour la comptabilité des grandes entreprises. Il faut que les travailleurs d'une entreprise, que ses consommateurs et ses usagers, puissent avoir accès à ses projets à court et à long terme. Il faut qu'ils puissent connaître le montant de ses recettes et aussi la façon dont elle projette d'en user.

Il faut aussi rendre accessibles à tout un chacun les revenus, les avoirs et les biens des propriétaires et des grands actionnaires des entreprises industrielles et bancaires. Car c'est ce contrôle qui permettra de vérifier qu'il est tout à fait possible de satisfaire les revendications essentielles de la population, de maintenir les emplois, d'augmenter les salaires et d'assurer à tous un logement correct et à tous les enfants des classes populaires une éducation convenable.

Voilà le programme sur lequel je me présente dans cette élection présidentielle. Bien sûr, ce programme ne pourra pas se réaliser seulement par les bulletins de vote.

Les bulletins de vote peuvent décider qui sera le nouveau président du pays. Mais quel qu'il soit, le véritable pouvoir, le pouvoir économique, restera entre les mains des mêmes conseils d'administration représentant les gros actionnaires. Ce pouvoir-là ne reculera que devant de très puissantes luttes sociales réunissant dans l'action collective des millions d'exploités, ceux qui ont le droit de vote comme ceux qui, travailleurs immigrés, en sont injustement privés.

Soutenez ces objectifs par vos voix !

Voter pour ma candidature, c'est affirmer votre accord avec ce programme et lui donner assez de crédit pour que les futures luttes sociales en reprennent les objectifs.

Le vote pour ma candidature sera un vote de protestation venant clairement des classes laborieuses. Seul ce vote permettra aux électeurs de dire qu'ils en ont assez que la politique menée soit toujours favorable au grand patronat, aux banquiers, aux riches, alors que rien de concret n'est fait pour répondre aux problèmes vitaux des classes laborieuses.

Seul le vote pour ma candidature permettra d'affirmer que vous êtes d'accord avec le programme que je défends et que vous exigez des mesures d'urgence mettant fin au chômage, augmentant immédiatement le pouvoir d'achat des travailleurs et assurant à tous un logement convenable.

Les candidats qui ont la prétention d'être au deuxième tour de cette élection en appellent au vote utile dès le premier tour. Mais à quel service le premier tour si les électeurs n'en profitaient pas pour exprimer ce qu'ils veulent, tandis qu'au deuxième tour, ils ne pourront que voter pour le moins mauvais, ou le moins pire, des deux candidats ?

Il ne faut pas laisser passer cette occasion d'affirmer les exigences des exploités et de la population. Les partis politiques des candidats qui s'affronteront selon toute vraisemblance au deuxième tour se sont succédés au pouvoir depuis vingt-cinq ans sans jamais arrêter la détérioration des conditions d'existence des classes populaires, mais, au contraire, en l'accroissant.

Voter pour ma candidature, c'est voter contre les candidats de la droite et de l'extrême droite, et c'est aussi dire à la gauche que vous n'accepterez pas qu'elle mène une politique de droite.

Le vote utile au premier tour sera d'affirmer que, quelle que soit la personne qui occupera la présidence, elle devra, les élections passées, faire face aux exigences sociales du monde du travail.

Le 22 avril 2007,

votez Arlette Laguiller !

Lutte Ouvrière - BP 133 - 75845 Paris Cedex 18

www.arlette-laguiller.org

populaires et, de fait, les plus pauvres. La part de l'impôt sur les bénéfices des sociétés ou sur les hauts revenus est, en revanche, de plus en plus modeste.

Il faut augmenter les impôts sur les bénéfices des grandes entreprises et sur les revenus des plus riches. L'impôt sur le revenu doit être fortement progressif et sans plafonnement ou « bouclier fiscal ». La TVA devrait être, en revanche, fortement diminuée, voire supprimée, sur les produits de consommation courante.

Pour résoudre le problème du logement populaire

Il faut créer un grand service public du logement qui se charge de construire d'urgence sous sa direction le nombre de logements nécessaire soit, au moins, deux millions en deux ans et sans passer par les bétonneurs privés. Pour cela, il faut que l'Etat n'hésite pas à réquisitionner les terrains nécessaires.

Pour financer tout cela, il faut utiliser les 65 milliards d'euros et plus que l'Etat reçoit chaque année en aides publiques aux entreprises. Ces milliards, pour être et être pleinement utilisés par les entreprises, faut les affecter sans aucune contrepartie pour la société, permettraient de financer la construction de logements sociaux en satisfaisant toutes les demandes.

Pour stopper la dégradation du pouvoir d'achat

Il faut augmenter tous les salaires d'au moins 300 euros mensuels et imposer un smic à 1500 euros net immédiatement. Le patronat peut tout à fait le supporter. Aucun salaire, aucune pension de retraite, aucune allocation, notamment d'handicapés, ne devrait être inférieur à cette somme.

Tous les contrats précaires doivent être transformés en contrats à durée indéterminée.

L'augmentation des salaires doit être financée en prenant sur les revenus du capital. Il n'y a pas de raisons pour que les dividendes aient augmenté en 2006 de 25 % en moyenne et que les salaires soient bloqués !

Il faut, enfin, que toutes les mesures prises par Balladur et Fillon contre les retraités soient annulées. Evoquer la croissance du nombre de retraités par rapport à la population active, pour justifier la diminution des pensions et le report de l'âge de la retraite, est une escroquerie. La productivité, ayant considérablement augmenté depuis un demi-siècle, augmente la pension des retraités sans possibilité à condition que les fruits du progrès ne soient pas empochés par les seuls possesseurs de capitaux.

Ne pas compter sur le changement de personnel à l'Élysée !

Ni Nicolas Sarkozy, ni Ségolène Royal, ni François Bayrou ne proposent une politique susceptible de répondre aux besoins des masses populaires sur ces trois problèmes vitaux que sont le chômage, le coût de la vie et le logement.

Nicolas Sarkozy est l'homme du grand patronat et les classes populaires n'ont rien de bon à attendre de lui. Sa seule préoccupation est d'assurer aux possesseurs les meilleures conditions pour valoriser leurs capitaux et accroître leurs revenus.

Mais augmenter le superflu des classes possédantes implique de prendre sur le nécessaire, voire l'indispensable, aux classes populaires !

Quant à Ségolène Royal, certaines de ses propositions peuvent apparaître (si elles ne restent pas à l'état de promesses) comme des améliorations à un certain nombre de problèmes. Mais elle ne propose rien qui puisse éliminer le chômage, assurer la hausse générale du niveau de vie et résoudre le problème du logement pour ceux dont les revenus sont faibles.

Nicolas Sarkozy est le porte-voix des gros possédants. Ségolène Royal ne veut pas les affronter. Ni l'un, ni l'autre, ni leur concurrent Bayrou ne peuvent apporter de solutions valables aux problèmes cruciaux de l'heure.

Ces candidats ont pour principe de respecter la propriété des grandes entreprises et des banques. Ils ont tous pour principe de proposer des mesures qui restent dans le cadre du budget tel qu'il est. Mais, en restant dans ce cadre, les mesures proposées tournent en rond et ne peuvent apporter aucun espoir de changement pour les classes populaires.

C'est pourquoi il est indispensable de sortir de ce cadre, de ne pas hésiter à mettre en cause le pouvoir dictatorial des possesseurs de capitaux sur les entreprises et de recroquer le budget de sorte qu'il soit axé vers les besoins de la majorité de la population !

L'économie de marché, la concurrence et la guerre entre groupes industriels et financiers pour le profit conduisent la société à la catastrophe. Elles montrent qu'elles sont incapables d'assurer une vie correcte à

Zdroj: *Profession de foi de Arlette Laguiller au 1er tour de l'élection présidentielle de 2007*. Politiquemania (La base de données de la vie politique française), 2007 [online]
Dostupné zde: <https://www.politiquemania.com/professions-de-foi-presidentielle-2007-15-1.html>

Příloha 4.

Volební prohlášení Nathalie Arthaudové – prezidentská volba 2012

Élection présidentielle du 22 avril 2012

Nathalie Arthaud

Candidate de Lutte Ouvrière

Une candidate communiste

Travailleuses, travailleurs,

Je m'adresse aux électeurs du monde du travail, aux ouvriers, aux employés, aux retraités, au personnel des hôpitaux, aux enseignants, aux chômeurs, aux petits artisans et paysans qui n'exploitent qu'eux-mêmes.

Je m'adresse à celles et ceux à qui s'adressait en priorité Arlette Laguiller chaque fois que, dans le passé, elle a été la porte-parole de notre courant politique, le courant communiste révolutionnaire de Lutte Ouvrière.

Dans cette société d'exploitation, la vie n'a jamais été rose pour celles et ceux qui n'ont ni capitaux ni rentes et n'ont que leur travail pour vivre. L'injustice fondamentale de cette société est que ce sont précisément ceux qui produisent, qui font tout fonctionner, qui vivent le plus mal,

pendant que de riches parasites, qui ne font rien d'utile et, au contraire, ruinent la société par la spéculation, amassent des fortunes de plus en plus grandes.

Cette injustice fondamentale est aggravée par la crise économique dont le monde du travail n'est en rien responsable mais dont la classe privilégiée veut lui faire payer le prix.

Comment défendre son emploi contre les licenciements ? Comment se défendre contre les hausses de prix ? Comment empêcher que la dégradation incessante de la condition ouvrière finisse en catastrophe sociale ? Comment faire entendre la voix et les exigences des travailleurs à l'occasion de l'élection présidentielle ?

Une économie aussi injuste qu'absurde

La crise est en train de montrer que l'économie capitaliste qui repose sur la propriété privée des moyens de production, la course au profit individuel et la concurrence est une économie aussi injuste qu'absurde. La production recule, non pas parce qu'il n'y a pas assez de capitaux mais parce qu'il y en a trop et qu'ils servent à la spéculation. L'économie étouffe dans sa propre graisse.

Tous les grands partis politiques, leurs responsables et leurs candidats à l'élection présidentielle considèrent cependant le capitalisme comme la seule économie possible.

Pour ma part, j'ai la conviction que la société ne pourra se développer harmonieusement, en utilisant au mieux les ressources de la planète, la compétence et la créativité de tous pour satisfaire les besoins de chacun, que lorsqu'elle se débarrassera de la dictature des grands groupes capitalistes sur l'économie.

Les travailleurs, qui produisent tout, assureront la

direction et la gestion de l'économie, bien mieux que les banquiers irresponsables et les gros actionnaires préoccupés par leur seul profit privé, qui dirigent l'économie aujourd'hui et la conduisent dans le mur.

On ne peut évidemment pas attendre un tel changement de l'élection présidentielle qui vient.

Les électeurs ont le pouvoir de désigner celui qui occupera l'Élysée. Mais les dés sont pipés bien avant les élections. L'État est au service des riches. Quel que soit celui qui accèdera à la présidence de la République, il gouvernera pour le compte de la classe possédante. Oh, chacun à sa manière ! Sarkozy avec le cynisme qu'il a montré tout au long de son quinquennat, Hollande avec peut-être quelques gestes en direction des salariés, sa base électorale. Mais l'un comme l'autre feront ce qu'exigeront les « marchés financiers », c'est-à-dire les grands groupes financiers qui les dominent et donnent des ordres aux États eux-mêmes.

Les coups qui se préparent contre les classes populaires

Personne ne peut se faire d'illusions sur ce qui se passera après les élections. La crise va en s'aggravant. Le grand patronat utilisera tout son poids social, toute son influence pour sauvegarder, et si possible accroître, ses profits dans une économie en berne. Les licenciements, les fermetures d'entreprises continueront. Les patrons des grands groupes qui, même en période électorale, ne prennent pas de gants pour comprimer les salaires, le feront plus brutalement encore après. Les plus puissants d'entre eux imposeront des conditions toujours plus draconiennes à leurs fournisseurs, à leurs sous-traitants, moins puissants. Pression que ceux-ci s'efforceront de répercuter sur leurs propres travailleurs.

Le grand capital exigera de l'État qu'une part croissante du budget lui revienne. Quel que soit le président élu, invoquer la dette de l'État sera l'argument pour justifier les plans d'austérité. Les candidats qui ont une chance d'accéder à la présidence sont tous d'accord pour prétendre que rembourser la dette colossale de l'État est un impératif absolu. Tous dissimulent en revanche que, si l'État s'est endetté

jusqu'au cou, c'est pour soutenir les banques et les grandes entreprises. Ce serait à elles, qui ont profité de sa générosité, de rembourser la dette, pas aux classes populaires qui n'en ont pas bénéficié.

Le remboursement de la dette, intérêts compris, n'est qu'un moyen de racketter la population pour assurer aux actionnaires des grandes banques la permanence d'une source de profits croissants pris sur le budget de l'État et des collectivités locales, au détriment des services publics.

Les classes populaires n'ont à espérer aucune protection de la part de l'État. Sarkozy, s'il est réélu, assurera avec cynisme toutes les mesures exigées par la grande bourgeoisie contre les salariés, les retraités, les chômeurs.

Mais ceux-ci ne peuvent pas espérer non plus une protection si c'est Hollande qui est élu président de la République. Même dans l'opposition, Hollande se garde bien de s'engager sur l'emploi ou sur les salaires, même si les voix qui lui permettront d'accéder à la tête de l'État sont celles des salariés.

Un programme de lutte pour les travailleurs

Les travailleurs victimes de ce capitalisme en crise ne peuvent se défendre que par eux-mêmes. Ils en ont la force et les moyens. Ouvriers, employés, techniciens, ils sont présents dans tous les rouages de la société. Eux qui font marcher l'économie ont la force de l'arrêter. Et, bien au-delà de cela, ils ont la possibilité de la réorganiser en se passant des capitalistes pour produire en fonction des besoins de tous et non de l'enrichissement de quelques-uns. Ils peuvent, une fois dans l'action, entraîner avec eux d'autres catégories populaires, petits paysans, arti-

sans, petits commerçants, qui travaillent aussi durement mais qui sont spoliés par les banques et les grands trusts capitalistes, et dont beaucoup peinent à s'assurer un salaire.

La colère populaire finira par éclater. Elle est alimentée jour après jour par l'arrogance du grand patronat, par l'injustice de l'État, par l'écart croissant entre les profits des grands groupes capitalistes, les dividendes de leurs actionnaires, les revenus de leurs dirigeants et la pauvreté qui monte dans les classes populaires.

Mais pour que l'explosion sociale soit efficace pour changer réellement le rapport de forces avec la grande bourgeoisie, il faut que les travailleurs aient un programme de lutte. Il faut définir ses objectifs avant même que le temps de la lutte soit venu. La campagne électorale elle-même peut contribuer à en débattre et à les populariser.

Aux programmes qui privilégient les intérêts capitalistes, il faut opposer un programme qui privilégie les intérêts vitaux des classes exploitées.

Dans cette société fondée sur l'exploitation, ceux qui ne disposent pas de capital n'ont aucun autre moyen de vivre que leur emploi et leur salaire. Quand ils perdent leur emploi, ils perdent tout.

La mesure la plus urgente à imposer est l'interdiction des licenciements. À la situation exceptionnelle que constitue la crise doivent répondre des mesures exceptionnelles. Pour sauver les emplois qui existent, l'interdiction des licenciements est une mesure d'urgence de bon sens. Cela n'est pas possible ? La loi interdit bien aux bailleurs de mettre à la porte en période hivernale leurs locataires qui ne peuvent pas payer leur loyer ! Par ces temps de crise, il faut interdire aux patrons de mettre à la porte leurs salariés.

Pour maintenir tous les emplois, il faut répartir le travail entre tous sans diminution de salaire. Les petites entreprises sous-traitantes ou les fournisseurs ne le pourraient pas sans être condamnés à la fermeture ? C'est aux grandes entreprises dont ils dépendent de prendre en charge le financement de ces mesures !

Les travailleurs et la population doivent pouvoir contrôler les comptes des entreprises

Les salariés, les consommateurs, n'ont pas moins que les capitalistes le droit de connaître les comptes et les projets des entreprises de leur ville, de leur région. Il faut les rendre publics au jour le jour. Il faut que les travailleurs d'une entreprise, ses consommateurs et ses usagers puissent connaître le montant de ses recettes et aussi la façon dont elle projette de s'en servir.

Il faut que les travailleurs rendent publique la façon dont l'entreprise utilise ses profits, la part distribuée aux propriétaires et aux actionnaires, celle versée aux banques, la part du profit utilisée aux investissements productifs et celle consacrée aux opérations financières, c'est-à-dire à la spéculation. Chacun pourrait alors constater que les licenciements ne sont jamais justifiés par autre chose que la volonté des actionnaires d'augmenter leurs revenus.

Il faut que les travailleurs et la population locale concernée puissent avoir accès aux projets à court et à long terme, notamment ceux de fermeture ou

étant donné le nombre des travailleurs totalement ou partiellement privés d'emploi, résorber le chômage serait inconcevable sans une politique d'embauche massive par l'État.

Il faut s'opposer à la destruction des emplois publics par l'État, comme par les collectivités locales. Et il faudra que l'État s'engage dans une politique de grands travaux, à commencer par la construction d'un million de logements à portée d'un salaire ouvrier.

Le financement de ces grands travaux et des dépenses faites en faveur des services publics revivifiés doit être prélevé sur les grands groupes capitalistes et sur les revenus des grands actionnaires et, au besoin, sur leur fortune privée. Aujourd'hui, ce sont les classes laborieuses et jusqu'aux plus pauvres qui financent pour l'essentiel l'État par le biais des impôts indirects. Il faut imposer l'inverse et prélever l'impôt sur les revenus du capital. Pour empêcher les multiples formes de tricheries des plus riches comme leurs menaces d'émigration fiscale, il faut la seule mesure contraignante susceptible de les décourager : l'expropriation sans indemnité ni rachat !

Pour stopper la dégradation du pouvoir d'achat des travailleurs, il faut une augmentation générale des salaires, des retraites et des pensions, ainsi que du RSA et de l'allocation adulte handicapé, et leur indexation automatique sur la hausse des prix.

C'est un objectif vital pour les salariés, mais aussi pour toutes les catégories populaires dont les revenus dépendent de la consommation ouvrière.

de délocalisation. Une entreprise qui ferme, c'est le drame pour ses travailleurs et leur famille, et c'est bien souvent aussi la ruine de toute une région. Il faut que la population en soit avertie et puisse réagir.

Imposer la suppression du secret industriel et commercial est un premier pas vers le contrôle des travailleurs et de la population sur les entreprises. Les capitalistes et leurs avocats diront que c'est une violation inacceptable de la propriété privée. Oui, c'en est une ! Mais les banquiers, les grandes entreprises puissantes, ne se gênent pas pour violer la propriété de plus petits qu'eux et leur imposer leur contrôle.

Les intérêts des petits producteurs, fournisseurs ou sous-traitants des grands trusts ou de la grande distribution capitaliste convergent avec ceux des travailleurs pour dévoiler les agissements des grandes entreprises et des banques, leurs escroqueries, leurs gaspillages et tous les mauvais coups qu'elles portent à la société.

Face aux politiciens de la bourgeoisie qui ne se préoccupent que des problèmes des possédants, affirmer le droit à l'existence des classes productrices

Dans le concert des candidats qui se présentent à cette élection, je suis la seule à me présenter sur ces objectifs, et uniquement ceux-là. Je ne dis pas qu'il suffit de voter pour ma candidature pour que ces objectifs se réalisent. J'affirme, au contraire, qu'il n'y a pas de « sauveur suprême » pour les classes laborieuses, et surtout pas parmi les principaux candidats représentant, tous, des politiques fondées sur les intérêts de la classe privilégiée.

Je n'ai évidemment pas la prétention d'être élue. Les commentateurs me reprochent bien souvent d'être une candidate de témoignage. J'assume cette

étiquette en faisant remarquer tout de même qu'en dehors des deux rivaux du deuxième tour, dont un seul sera élu, tous les autres sont des candidats de témoignage. Mais ils ne témoignent que des différentes façons de défendre l'ordre social actuel et la minorité capitaliste qui en tire profit.

Pour ma part, je tiens à témoigner dans cette élection de l'existence d'un courant qui lutte pour les intérêts matériels et politiques des travailleurs, pour leur émancipation et pour la fondation d'une société où la collectivité contrôle démocratiquement les richesses et les moyens de les produire.

Exprimer la nécessité d'un changement de l'ordre social

Les bulletins de vote ne nous permettent pas de changer la vie. Ils nous permettent cependant de nous exprimer. Il faut saisir cette occasion.

S'abstenir, c'est se taire.

Le vote pour ma candidature sera un vote d'opposition à Sarkozy, à plus forte raison à Le Pen, un vote qui exprimera en même temps la méfiance de l'électorat populaire à l'égard de Hollande et du Parti socialiste qui, chaque fois qu'il a disposé du pouvoir politique, a mené la politique ordonnée par le grand patronat.

Voter pour ma candidature, c'est affirmer qu'il y a parmi les travailleurs des femmes et des hommes qui se préparent à se défendre eux-mêmes, car ils savent que, quel que soit le futur gouvernement, ils se retrouveront seuls face aux diktats patronaux.

Tous ceux qui partagent les idées que je défends dans cette campagne doivent l'exprimer.

Pour minoritaire qu'il soit, ce vote montrera qu'il existe dans l'électorat populaire une fraction consciente que l'aggravation du sort du monde du travail ne vient pas seulement des dirigeants poli-

tiques interchangeables, mais que, derrière, il y a la domination du grand capital et que c'est cette domination qu'il faut combattre.

Voter pour ma candidature, c'est montrer son accord avec le programme de lutte que j'avance. Cela ne remplace pas la lutte elle-même, mais cela la prépare. Car plus ces votes seront nombreux, plus ils donneront du crédit aux objectifs autour desquels il faudra s'unir et se battre.

Même dans les élections, on peut lever le drapeau de la révolution sociale.

Ce drapeau a été souvent rejeté, sali, par de grands partis qui se disaient socialiste ou communiste à leur origine mais qui ont fini par se mettre au service des possédants. Tant qu'existera cependant la société capitaliste basée sur l'exploitation, il y aura des femmes et des hommes pour relever ce drapeau afin que se regroupent autour de lui tous ceux qui partagent la conviction que la société capitaliste, injuste et folle, ne peut pas être l'avenir de l'humanité.

Alors, montrez par votre vote que vous voulez contribuer à relever ce drapeau !

**Votez et faites voter
pour la candidate de Lutte Ouvrière,
Nathalie Arthaud !**

www.nathalie-arthaud.info

Visitez le portail national de Lutte Ouvrière : www.lutte-ouvriere.org

Lutte Ouvrière, BP 233, 75865 Paris CEDEX 18

IMS — 95500 PANTIN

Zdroj: *Profession de foi de Nathalie Arthaud au 1er tour de l'élection présidentielle de 2012.*

Politiquemania (La base de données de la vie politique française), 2012 [online]

Dostupné zde: <https://www.politiquemania.com/professions-de-foi-presidentielle-2012-10320-1.html>

Příloha 5

Volební leták Nathalie Arthaudové během prezidentské kampaně v roce 2017

Zdroj: BONNER, Cyril. EN IMAGES. Les affiches des 11 candidats à la présidentielle 2017. L'OBS: 4.4. 2017 [online]

Dostupné zde: <http://www.nouvelobs.com/galeries-photos/presidentielle-2017/20170404.OBS7531/en-images-les-affiches-des-11-candidats-a-la-presidentielle-2017.html>

Příloha 6

Volební prohlášení Nathalie Arthaudové pro prezidentské volby 2017

Élection présidentielle 2017

FAIRE ENTENDRE LE CAMP DES TRAVAILLEURS

AVEC **NATHALIE
ARTHAUD**

Une candidate communiste
présentée par
Lutte ouvrière

**lutte
ouvrière**

TRAVAILLEUSES, TRAVAILLEURS,

Vous êtes ouvrier, employé, technicien, maintenance, personnel hospitalier, cheminot, aide à domicile, enseignant, ingénieur; vous travaillez à temps partiel, en intérim ou vous êtes au chômage; vous êtes en invalidité ou à la retraite; vous vous êtes mis à votre compte pour vivre: vous appartenez comme moi au monde du travail.

Nous produisons toutes les richesses, y compris les profits et les produits de luxe réservés à une minorité. Les progrès des transports, des techniques, de la médecine, c'est nous! Ensemble, nous faisons fonctionner toute la société.

Nos emplois, nos salaires, nos retraites, nos conditions de travail et d'existence doivent passer avant les dividendes des actionnaires et les parachutes dorés des PDG.

Dans cette élection, j'appelle les travailleurs à faire valoir leurs intérêts contre les licenciements, les suppressions d'emplois, les bas salaires, l'augmentation du temps de travail et des cadences. Je les appelle à mettre en avant cette exigence fondamentale: un travail et un salaire correct pour tous.

Tous les candidats expliquent qu'avec eux, plus rien ne sera jamais comme avant. C'est un mensonge.

Au lendemain de l'élection, qu'est-ce qui changera?

Beaucoup d'entre nous iront pointer à Pôle emploi, à l'agence d'intérim ou enchaîneront des petits boulots.

Les salariés seront confrontés au même grand patronat, aux mêmes actionnaires

invisibles mais tout-puissants. Le chantage à la compétitivité se poursuivra, pour toujours plus de flexibilité et des salaires insuffisants. Le grand patronat de l'industrie et de la finance tire ses profits et ses fortunes de l'aggravation de l'exploitation; alors il continuera.

Et puis, nous serons confrontés au banquier, au propriétaire qui n'admet aucun retard de loyer, au pouvoir de l'État déroulant le tapis rouge pour les plus riches mais sans pitié pour les classes populaires.

C'est le lot des salariés et des chômeurs. Mais c'est aussi celui des paysans, des artisans, des petits commerçants. Ils continueront à être étouffés par les banques, les chaînes de distribution, les donneurs d'ordre ou le fisc. Tous ceux dont les revenus dépendent de leur travail seront les victimes indirectes des fermetures d'usines et de la baisse du pouvoir d'achat.

Ces élections ne sont pas faites pour changer l'ordre social.

Seul le personnel politique changera, et encore! Et quel que soit l'élu, il exécutera la politique voulue par la classe capitaliste. Les candidats susceptibles d'être élus ont été sélectionnés tout au long de leur carrière pour leur dévouement au monde bourgeois.

Chercher à les départager, c'est voter contre notre camp.

Cette élection nous offre l'occasion d'affirmer que nous refusons ce jeu truqué. Saisissons-la pour dire que nous rejetons tous les politiciens qui prétendent parler au nom de la collectivité, alors qu'ils ne représentent que les riches privilégiés. Dénonçons ensemble cette société où les bourgeois ont tous les droits et les travailleurs uniquement des obligations.

J'appelle tous ceux qui font partie du monde du travail à mettre en avant leurs exigences communes.

Dans cette élection, j'en appelle à un vote de conscience et de dignité ouvrières. Ensemble, faisons entendre le camp des travailleurs!

Nathalie Arthaud

NOTRE PROGRAMME DE LUTTE

Pour mettre fin au chômage, il faut répartir le travail entre tous sans perte de salaire

Le chômage de masse est l'expression la plus manifeste de l'absurdité de l'économie capitaliste.

Il n'y a pas assez de travail? Le simple bon sens dicterait alors que l'on répartisse le travail entre tous, pour qu'il n'y ait pas d'un côté des salariés qui se tuent à la tâche, et de l'autre des chômeurs. Les plus grands groupes industriels et financiers sont les premiers licenciés. Sanofi ou PSA ont supprimé des milliers d'emplois et gagnent des milliards.

Il faut interdire les licenciements et les plans de suppressions d'emplois, à commencer par les entreprises qui font du profit.

En 2016, les seules entreprises du CAC 40 ont fait 76 milliards de profits. Avec ces sommes, on pourrait créer plus de deux millions d'emplois.

Et puis, n'y a-t-il pas de travail dans les hôpitaux, où le personnel désespère d'assurer des soins corrects pour tous? dans les transports publics? dans les écoles des quartiers populaires, où les classes sont surchargées? L'État peut et doit embaucher dans tous les services publics utiles à la population.

Il est vital de construire les logements indispensables et de les mettre à disposition à prix coûtant. Il faut que l'État embauche les centaines de milliers de travailleurs nécessaires, en écartant les requins de l'immobilier.

Les politiciens bourgeois disent que c'est impossible car l'État est déjà endetté. Mais l'État a su dégager 41 milliards d'euros par an pour le pacte de responsabilité, en prétendant que cela inciterait les entreprises à créer un million d'emplois. Et le chômage continue d'augmenter.

Pour une existence digne, il faut augmenter les salaires et les pensions

Pour compenser la perte de pouvoir d'achat ces dernières années, il faut augmenter les salaires et les pensions de 300 euros. Pas un salaire ne doit être inférieur à 1800 euros net.

Les allocations et les minima sociaux doivent être alignés sur les salaires.

Lorsqu'une hausse de salaire est imposée aux capitalistes, ils augmentent les prix. Alors il faut que les salaires, les retraites, les allocations, soient indexés sur la hausse réelle du coût de la vie.

Pour contrôler les comptes des entreprises, il faut abolir le secret des affaires

Le secret des affaires vise à protéger les capitalistes contre les classes populaires: ils peuvent fermer une usine, quitte à ruiner une région. Ils peuvent polluer, comme le montre le scandale lié aux moteurs diesel, et empoisonner, comme avec le Mediator. Ils peuvent recourir à des paradis fiscaux et des détournements multiples en matière d'impôts. Le grand patronat prétend investir, mais il spéculé!

Les travailleurs ont le droit de connaître le fonctionnement de leur entreprise. Ils doivent connaître ses recettes et ses dépenses, savoir en temps réel d'où viennent les capitaux et à quoi ils sont employés. Abolir le secret des affaires, permettre à tout travailleur de rendre publics les choix qui lèsent les salariés et les consommateurs est un premier pas. À la dictature des actionnaires, il faut opposer le contrôle des salariés et de la population sur les entreprises.

Ce contrôle, c'est aussi l'intérêt des fournisseurs et des sous-traitants, dont les revenus sont laminés au profit des géants du BTP, de la grande distribution ou de l'agroalimentaire. C'est aussi l'intérêt des consommateurs, pour ne pas être floués par ces firmes.

Ces objectifs ne constituent pas un simple programme électoral

Ils ne peuvent être imposés que par des luttes puissantes des travailleurs. Les grandes entreprises se moquent du résultat de l'élection; seul compte un changement du rapport des forces entre les classes sociales. Mais cela commence par une prise de conscience et par la volonté de se retrouver autour de ces exigences vitales. Les campagnes électorales ne peuvent pas remplacer les luttes, mais elles peuvent contribuer à les préparer.

VOTER NATHALIE ARTHAUD, C'EST

Affirmer que les travailleurs constituent une seule classe sociale, quelle que soit leur nationalité, leur origine ou la couleur de leur peau, et que leurs intérêts s'opposent à ceux de la bourgeoisie.

Rejeter le racisme, le chauvinisme, toutes les idéologies qui opposent les exploités les uns aux autres, plutôt qu'à leurs véritables ennemis. Liberté de circulation et d'installation pour les migrants!

Refuser les guerres menées sous prétexte de lutte contre le terrorisme, alors qu'elles ne servent qu'à assurer le pillage par la bourgeoisie française des pays déjà pauvres de son ancien empire colonial.

Dénoncer les dépenses exorbitantes d'armement. Les firmes capitalistes de ce secteur sont parmi les plus parasitaires. Elles devraient être expropriées.

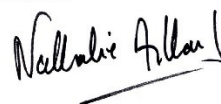
Réclamer l'expropriation des banques privées dont les spéculations conduisent périodiquement l'économie au bord du gouffre.

Être conscient que l'émancipation des travailleurs sera l'œuvre des travailleurs eux-mêmes et que tous ceux qui se posent en sauveurs les trahiront.

Dire sa fierté d'appartenir au camp des travailleurs.

Se préparer à riposter aux attaques du futur président, quel qu'il soit, et de son gouvernement.

Ma candidature est dans la continuité du combat qu'Arlette Laguiller mène depuis toujours avec nos camarades de Lutte ouvrière: ensemble, faisons entendre le camp des travailleurs!

**Votez
et faites voter
Nathalie
Arthaud!**

Arlette Laguiller en compagnie de Nathalie Arthaud.

nathalie-arthaud.info

f nathaliearthaud @n_arthaud

Lutte ouvrière
BP 20029 - 93501 Pantin Cedex
contact@lutte-ouvriere.org

Zdroj: Profession de foi- Nathalie Arthaud – Présidentielle 2017. Politique & animaux: 2017 [online]

Dostupné zde: <https://www.politique-animaux.fr/sites/www.politique-animaux.fr/fichiers/prises-de-positions/pieces-jointes/arthaud.pdf>